Контрольный экземпляр

1 МАЙ ДАЬКЪАЛА ХИЛДА ШУН, НОВКЪОСТИЙ!

Массе а мехкий пролетареш, вIашагIкхета!

СЕРДАЛО

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГIАЛГIАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

«СВЕТ» Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров ЧИАССР

Газет арадувл 1923 шера денз ● ПIАЬРАСКА, 1 МАЙ, 1981 ШУ. ● № 53 (8343). ● Мах 2 кепиг.

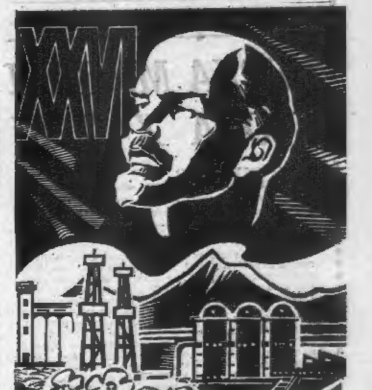

Хьатlаккхьчад 1 Май — къахьегамхоша империализмана дуьхьала, машар, демократи, социализм бахьан лоаттабеча къовсане дунен халкъашта юкъерча солидарноста Де.

Советски халкъ Цхьоалагlча майна нахъаденад КПСС XXVI съезда решенешна политически къахьегамех хьинар чlоагlа айдаьча хьале. Вай мехка дика традици а хинна дlаттад кlей тlакхоачаш къахьегама коллективаша шоашта карагlдаьнначча гlуллакхий итогаш алга, керда, доккхагlдола мулхаш белгалдеита.

Тахан вай йиаза боккъо а йолаш ала йиш йолаш да халкъа боахам дегlабоалабеча, халкъа материальни духовни вахара боарам дlахо айбеча, мехка оборонни низ чlоагlбеча дика гlа баьккхаб аьна. Цуяца вай деррига мехкий къахьегамхоашта хьоккам тел дунен тlа эггара прогрессивни, эггара демократически общество хьалхьара.

Хlаьта берригача мехка а синна Нохч-ГlалгIайчоне даькъа толамаш а хlезагдац. Майна хьалхара социалистически яхь шерра йоаржаьлча республика индустре болхлоша ханал хьалха, 27 апреле толамехкоачаньлй укх шера биъ бетта промышленни продукци маьхала лакхара а лоархlаметlа йолча наденай тайпара аравехедаре а илах. Цlей деадеча даьхьа Даьхенга кхаьчад биъ бетта планаш совгlа даькха дукха мехкдаьтта, газ, къайола продукци. Социалистически яхье хьалхьле а йоаккхаш къахьегамо дика толамаш даьха цlейна пангьабаьхаб, шоашта карагlдаьнарех доккхал а деш тахан демонстреце боагlа Октябрьски Революце орден делаеча «Красный молот», «Трансмаш» заводий машинашъераш, Гl. Ахриева цlерагlча «Электроинструмент», «Промавтоматика» якача lалма - производственни объединене опытни, «Союзавтоматстрой» ВНПО опытно-экспериментальни, радиотехнически заводий приборашк автоматика средствашк къераш, Грозненски швейни производственни объединене, Назрановски трикотажни фабрика барокъаш тегараш.

МАШАРА, КЪАХЬЕГАМА, БIАЬСТЕН ЦIЕЙ

СОВЕТСКИ СОЮЗА КЪАХЬЕГАМХОИ! ДАЬХЕН ВЕРКАТ ВАХЬАН ТIАГIЕРТТА ИНИЦИАТИВНО КЪАХЬЕГАРЦА ВЕЛГАЛИОАККХАРГЬЯ ВАЙ ЦХЬАЙТТАЛАГIА ПЯТИЛЕТКА!

КПСС XXVI СЪЕЗДА РЕШЕНЕШ — КХОАЧАШЪЕРГЬЯ! яхача тlахьехама дехна шоб да иц.

Дукха а хьахьокха а дукха дика гlулакхаш долаш ба кхашка, фермашка къахьегараш а. Республике тlагlертта чакхйоахаш я парте аграрни политика. Агротехника дикагlа лелаяра, хиш дехкача латтаех, удобренеех эффективнегlа пайда эцара чотагlа шерагара шерага алсамъювл юртбоахама продукци, лерттlа дlахьош да бlаьстал кхашкара балхаш. Шера доакхе ялат 550 эзар тоннага кхачийта лерхl юрташкарча къахьегамхоша.

Хьалхалаттарашен производства новаторашен доккха дакъа юкъехкухь республика доахача толамашта. Иттлагlча пятилетке доккхий толамаш дахарах КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК карара кара тела Цlе байраккаш тайпана коллективаш, СССР орденаши медалаш енна бlаьш къахьегамхой ба вай республике. Сийле хийла цlе байракхаш делаеча коллективай, пятилетка гвардейций!

Коммунистически парте массаза а ше беча lалашате боккхача а тайп-тайпара онгlонаш йолча а балха тlа керттердар лийрхlа а лийрхlад, хlанз а лерхl тlа-тlа дукхагlа хулаш дола къахьегамхой хьашташ дlоза кхоачашдар. КПСС XXVI съездо цхьайтталагlча пятилеткана а 1990 шерага кхаччалца а халкъа вахара материальни культурни боарам айбара оттальй йоккха программа.

Тахан демонстреце дакъа лоацачо даьхьача лозунгашца бехаргба Советски Союза Коммунистически парте тlакьехам.

ДУНЕН СОЦИАЛИЗМА, ДУНЕН ХАЛКЪАШТА ЮКЪЕРЧА ПРОЛЕТАРИАТА, КЪАМАНКОРТАМУКЪАЛЕН БОЛАМА ЭШАЛУРГБОАЦА БАРТ ЧIОАГIЛУЛБА!

36 шу даьннад советски халкъо сийрдача сигален кlал машаре къахьега. Дукха халонаш лайнай советски наха фашистанта духьала туршала къовсам лоаттибеча шерашка. Миллионаш болча вай Даьхен къонгашен мехкарашен шоай синош дlаденнад мехка кортамукъале бахьан. Бlаьшеренашка дахаргда вай халкъа карагlдаьнна сийлахь-доккха денал.

Кховаткъе дьъагlа шу да сийлахь-доккхача баьччча В. И. Ленина хьийкача наькъагlа коталон тlехьа котало йоаххаш вай мохк хьабоагlа. Иа къаьттеа хьахьекхар дукха ха йоацаш хиннача КПСС XXVI съездо, цо тlаийцача исторически решенеша. Советски Союз 80-гlча шерашка чуеннай машарен хlама хьалхолларен ленински байракх лакха айяь яхьа майоагlера яхьаш. Советски наха дика ахетаду шоаш доаха толамаш интернациональни лоархlамболаш долга.

Нохч - ГlалгIайчен къахьегамхой еррига уйлаш, деррига хьинар хlанз тlадерзадаь да цхьайтталагlча пятилетка заданеш толаме кхоачаш а тlехкхоачаш а яра. Уж толамаш дуккагlча даькъе тийша хургда болхлоша, колхозхоша тlатеIlа къахьегарах.

Хьамсарча Коммунистически партена гонахьа айкха кхотабенна, шоай низех бlубенна болаш машара, къахьегама, бlаьстен цlейна пангьабаьхаб советски нах.

ДАЬКЪАДА ХИЙЛА ВАЙ СИЙЛАХЬ-ЙОККХА ДАЬКЕ — СОВЕТСКИ СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ РЕСПУБЛИКАЙ СОЮЗ!

ЛЕНИНА БАЙРАКХА КIАЛ, КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ КУЛГАЛДЕШ — ДIАХЬАЛХАШКАХЬА, КОММУНИЗМ КОТЪЯЛАРГА, ДОЛЛЕ!

ОРДЕН — СОВХОЗА

Иттлагlча пятилетка юртбоахама продукци йовкхача доккхий толамаш дахарах Урус-Мартановски района Мичурина цlерагlча совхоза СССР Лакхехьарче Совета Президиума Ук-загlа Къахьегама Цlеча Байракха орден еннар.

28 апреле из доахза правительствени совгlат дlаделар совхоза коллективо. Цунна хетаь культура Цlагlа еннача торжествени собране гулбеннебар кхаш леладераш, соми баьцадараши кхедераш, шурий фермий болхлой, вовлахарча боахамашкаре баьхла тььшкй.

Собране хьайнйллар совхоза парткома секретаре Х. Рослембекова. Цул тlехьагlа дош делар КПСС ЦК члена, парте Нохч - ГlалгIай обкома хьалхарча секретара А. В. Власова.

КПСС Центральни Комитета, Советски правительство цlерагlа, ерригача областной партийни организаце цlерагlа цо совхоза къахьегамхой даькъала бийцар Даьхен доккха совгlат даларца, хlаьта цхьайтталагlча пятилетка керда толамаш дахар лоаш ловца а баьннар.

Гулбеннараша чlоагlа тlоерах а детташ А. В. Власова совхоза байракхех дlаэллар Къахьегама Цlеча Байракха орден.

Къамаьл даьча совхоза директора В. Зелимханова совхозе болхлой, специалистий къахьегама иззал лакха мах барах КПСС Центральни Комитета, СССР Лакхехьарча Совета Президиума, СССР Министрий Совета доккха баркал аьлар.

Цул тlехьагlа гулбеннераште хьалхашка къамаьлаш дир доярка, СССР Лакхехьарча Совета депутата З. Бегуева, совхоза сом кхебеча цеха начальника А. Юсупова. Совхоза болхлой цlерагlа цар дош делар цхьайтталагlча пятилетка хьалхарча шере план социалистически декхараш ханал хьалха кхоачаньйра иза цо кхобеш къахьега.

Мичурина цlерагlча совхоза Къахьегама Цlеча Байракха орден ялерах доккха цlей хилар, цун къахьегамхоша дош делар дlахойодача хана кху а хьинарегlа къахьега, керда котало наш кхерце Даьхе гlадъйига.

ХЬОНА, ДАЬХЕ, ТХА СОВГIАТАШ

Назрановски трикотажни фабрика болхлоша дика къахьегама совгlат кийчдаьд Цхьоалагlча майна. Биъ бетта план тlехкхоачаш а яь. планагlа лаьрхlачул совгlа оаха арахийлай 225 эзар сома маьхка тайп-тайпара продукци. Заданел совгlа маьхала яьккхай итташ эзараш сомий маьхка товарни продукци.

Социалистически яхье хьалха а латташ, В. И. Ленина ваь 111 шу дузача дийнга кхачалехьа биъ бетта план кхоачашъяь итташ болхлой ба фабрике. Царех ба хlамаш тегараш Сапалова Миновсй, Чилиева Лида, Нальгиева Лиза, Тумгоева lайпет, бригадир Султыгова Фатима керте латтача цхьоалагlча конвейера бригада коллектив, кхы дукхаберш.

З. БОГАТЫРЕВА,
Назрановски трикотажни фабрика партбюро секретарь.

* * *

«Хlара бегла дийнахьа хьадер дукагlа хилийта» яхача девизагlа къахьегача Карабулакски верудни материалаш йоахачен чакхйоахачен завода коллективо деррига техникэ - экономически хьокхмий биъ бетта план 29 апреле кхоачаш а яь, планагlа лаьрхlачул совгlа маьхала яьккхай итташ эзараш сомий маьхка товарни продукци. Тlехкхоачашъяьй къахьегама овсарен лаххьяра, аракерачча продукцега дlабода мий лолбера, пачхьалкхен пайда бера план.

Шоай новкъосташта хьокхам а телаш къахьегаш ба виснаваторщик Краснинов Георгий Васильевич, бульдозерист Осканов Бембулат, транспортировщица Безроднова Лидия Петровна, машинист Евлоев Урусхан, кхыбараш.

В. СЕМЯСИНОВ,
Карабулакски верудни материалаш йоахачен чакхйоахачен завода директора заместитель.

* * *

Вай республикерча мехкдаьттахоашта юкъе лелаеча яхье хьалха латташ хьайоагlа «Старогрозиефть» НГДУ коллектив. Башха дика къахьегама толамаш доахаш наькъаенай из тахана цlейна. Биъ бетта пачхьалкхен планагlа лаьрхlачул совгlа цо даьккхад 5130 тонн мехкдаьтта, хlаьта заданел совгlа маьхала яьккхай 105 эзар сом мах бола товарни продукци.

Яхье хьалха латт Демин Валентин Александрович курте латтача йиьлагlча цеха коллектив. Духхьал цо ше биъ бетта заданел совгlа даьккхад 3250 тонн мехкдаьтта. Яхье шоллагlа моттиг яьккхай Сорокотягин Николай Ивановича кулгалдеча цхьоелагlча цеха мехкдаьттахоша.

Р. АБРАМЯНЦ,
«Старогрозиефть» НГДУ планови отдела йоккхагIйола экономист.

КЕРДАЧА ТАЙПАРА

Кердача тайпара, индустриальни технологегlа 1200 гектара тlа ялатийна лаьрхlа хьажкlаш кхес лаьрхlад укх шера МагlалбиКерча совхозашка. Хlара боахаме 100—150 гектар тlа дlае лаьрхlад укхаза хьажкlаш.

— Цу бехктахкамсча гlулакха лаьрхlа дика кийчо яьй массанахьа, — дувц района юрта боахама управлене начальника Калоев Аслана, — ханнахье дlаде фу lалашдеьд, гербицидаш хьаенай, кердача комплекса мел эша техника кийчъьлй, кхаш кийчдаьд. Массарел а дикагlа кийчбеннаб Соагlапчарча совхоза механизатораш. Цудукхье укхаза чакхьяккха лаьрхlад оаха кердача технологегlа хьажкlаш дlаера хетаь районни семинар.

«Сагопшинский» совхозе Коригов Султана кулгалдеча мехотряда кердача тайпара хьажкlаш дlае кийчдаьча кхай тlа хилар из семинар. Укхаза гулбеннабар совхозий директораш, керттера агрономаш инженераши, мехотрядий начальникаш, района кулгалхой.

Совхоза керттерча агронома Гандалоев lийсас дийцар гулбеннараошта шоаш мишта кийчо яьй кердача тайпара хьажкlаш дlаера а царна lунал дара а. Цо белгалдаьккхар шоаш укх шера кердача технологегlа шин фух — «Вир-42-и» «Одесский-10-и» йола хьажкlаш дlаювргхилар.

Кердача тайпара хьажкlаш кхееча пайда эца безача ядохимикатех, царца болх бара боккъонех дийцар семинаре баьцовгlаш лоралра районе коккхагlволча агронома Фаргиев lумарбика. Боахамашка кхаш кийчдеча хана органически а минеральни а удобренеш тохарах дийцар «Сельхозхимие» объединене районни отделене керттерча агронома Албаков Махьмада.

Цо белгалдаьккхар кердача технологегlа хьажкlаш кхеера эшача боарамах фосфорни удобренеш тоеса боахамашка вlаштlехьа, ца даьннлга. «Чеченингушинно» объединене уж удобренеш района ца ялар бахьан долаш.

Теоретически оагlув чакхъяьлча семинаре гулбеннараштa дlагойташ кердача тайпара хьажкlаш дlае болабелар совхоза механизатораш.

Хьажкlаш дlаювча механизированни комплекса эгара хьалха шаьрдаь уллача кхай тlа гlоала дlайолалу штангови опрыскиватель тlехьа тесса йола Гарданов Хизара трактор. Ялх метр хулача оаса тlа молхаш а тохаш дlайода из.

Цунна тlехьахоаттасина йолх дискови лущильникаш тlехьа йола Евлоев Нурдинен Келигов Гlубен агрегаташ.

Тlаккха кхы ши агрегат йода культиваторашн мекхашн тlехьа долаш. Уж лелаеш ба трактористаш Гандалоев Арсlали Мержоев Махьмади. Хьажкlаш дlае мара ца езаш шаьрдаь, лаьтта цамцадаьккха кийча хул цар агрегаташ дlалха моттиг.

Царна тlехьа йода хьажкlаш дlаювш «СУПН-8» сеялка тlехьа йола трактор. Из лелаеш ва Нашхоев Алам.

Нитта дlадоладир «Сагопшинский» совхозе индустриальни технологегlа хьажкlаш дlаювлга. Дика болх беш я комплекс.

А. ХАРСИЕВ.

ДЕЗА СОВГIАТ ДЕННАД

Пхелагlа шу да Мутиева Исраила Катицига Назрановски района «Экажевский» совхоза ферме доярка йолаш къахьега.

Цхьа шу дlадахийтац цу хьинар долча кхалсаго боккха толам цо боаккхаш. Дlадахача шера планагlа лакха езар 1700 килограмм йолаш хlара ие кхоабача lаттагара 2995 килограмм шура яьккхар Катица.

Хьинаре къахьег доярка цхьайтталагlча пятилетка хьалхарча шера а. Доаркашта юкъе лаьржача социалистически яхье хьалхара моттиг яьккхай Мутиевас цхьоалагlча квартале. Дика къахьег доярка апрель бетта а.

Иттлагlча пятилетке доккхий хlамаш карагlдувлаш къахьегарах Даьхено Халкъий Доттагlала орден еннай Мутиева Катиштана.

ХАНАЛ ИТТ ДИ ХЬАЛХА

«Южэнергохимзащита» яхача специализированни управлене Кавказски участка коллективо ханал итт ди хьалха кхоачашъяьй биъ бетта план.

Мукх ца юнбташ оборудоваие лораяра даькъе дукха балхаш даьд цу коллективо «Грозэнерго», «Грознефтеоргсинтез» предприятешка, вежарашка йолча Дагестански, Черсий - Балкхарой автономни республикай предприятешка.

Шоай болх дика вlаштlехьа а бьккха, къаьстта дика болх беш хиларца белгалбаьнна ба кислотоупорщикаш Галбаев Сосланбек, Силин Александр, Вилибеков Владимир, Жданович Александр кхыбараш.

Х. СУРУДЖАНЦ.
Грозэнерго оператор.

ХЬУВКЪАМА ЙОАККХО Ю

Дlаяхача пятилетке ханал совгlа Яьсарерча совхоза-техникума къахьегамхоша пачхьалкхенга дехкар 1500 тонн ка бола ялат. Укх цхьайтталагlча пятилетка хьалхарча шера чуэцаргболча хьуанъама махулла дикагlа лард йолла гlерташ низ дlакхоачар деш, еррига шоай говзал оарцагlьяккха къахьегаш ба хlанз кхаш леладераш.

Укх шера агротехнически дикагlча хана дlайийякай цар доакъара лаьрхlа культураш, шекара свеклаш.

Доакхал деш хьеж хlанз шоаш гураха 700 гектара тlа дlадийянача кlинага керттера агроном Султыгов Мухьмад. Листа тlадаьннача ялато баьде баьцара бос болча боккхача кlувса тараластаду кха. Кхьметтел кхай йистошка а оасар дац.

— Дика болх баьб укх кхай тlа тха механизатораша. Агротехника боккъонаша дlадеккхача тайпара лаьтта кийчдаь, лакха кондици йола фу тоссаш ший ханнахьен дикея дlадийра кlа. Хьийга къахьа дайвадоацилга гуш да хlанз. Хlара гектара тlара хlезагагlа дале а 26-28 центнер ялат даргда укх кхай тlара, — йоах Мухьмада.

— Укх шера гектара тlара 24 центнер ялат чуда социалистически декхар тlаийцад тха къахьегамхоша. Из толам баккхара гектара тlа шишша центнер кхоачийташ аммиачни селитраца шоаза подкормка яьчул тlехьагlа овсар ца хилийтара гербицидаш техар ялат тlадолча деррига кхай тlа.

Цитара даьлча сойн керттера агрономи долх № 2 йолча Евлоев Салмана кулгалдеча бригаде. Укхаза 200 гектара тlа ялата лаьрхlа хьажкlаш дlае езаш ва звеньевой Котиев Махьмад-Сали ций новкъостаца Чарвев Мухьмада.

Гаьнара дlахьежача гуш я кхай тlа лела массеж трактор. Цецваьлча саяна бlарахьежар со агронома.

— Хьо цецвала хlама дац укхаза, — йоах цо, — индустриальни методагlа хьажкlаш дlазовш да тхо. Еррига а 500 гектара тlа дlае езаш я из культура. 300 гектара тlа хьажкlаш дlаювш боакк цхьоалагlча бригаде Ленинен Къахьегама Цlеча Байракхен орденаш лелаеш Евлоев Мухьмада кулгалдеча бригадера механизатораш. Укх бригаде тхо хьажкlаш дlае доладенна шоллагlа ди мара дац, тахан шин агрегато дlаювргья 100 гектар.

Доагlача тайпара lунал даьд деррига лаьттана: 16 тонн органически йиь центнер совгlа минеральни удобренеш тайсай хlара гектара тlа.

Гербицид тохаш йола агрегат лелаеш ва Падиев Гилани. БДТ якача агрегаташца гербицид къайлайоаккхаш болх бу Евлоев Ювсапен Хамхоев Габоси, культивацц ю Падиев Мухьмаден Евлоев Салманен. Хьажкlаш дlайийяна лаьтта нийсду Даурбеков Ахьмада.

Тхона гаьна йоаццаш соц Котиев Махьмад-Сале агрегат. Сеялкана заправка еча хана тхоца къамаьл ду цо.

— Дlадахача шера хlара гектара тlара аз чуйцар 35 центнер хьажкlаш, укх шера аз социалистически декхар тlаийцад гектара тlара планагlа 35 центнер йолча 40 центнер хьажкlаш чуя аьнна.

Цу кхай тlара долх тхо № 1 йолча бригаде. Укхаза хьажкlаш дlае йолаьъйр. Шиъ агрегат я укхаза хьажкlаш дlаювш. Уж лелаеш ба звеньевой Котиев Дауди цун новкъост Даурбеков Адами. Нормагlа 14 гектар дlае езача цхьан дийнахьа шин агрегато дlайийра 50 гектара тlа хьажкlаш.

Дика вlаштlехьдаьккхад укхаза социалистически яхь лелаяра гlулакх а. Хьалхарча дийнахьа премеш елар Котиев Махьмад-Салепен Котиев Даудан.

№ 2 йолча бригадера механизатораш шин дийнахьа 100 гектара тlа хьажкlаш дlайийина баьлар, шоай балха нормаш шин бlаь процент кхоачаш а еш.

Укх шера пачхьалкхенга 1500 тонн ялат доккха лаьрхlад совхоз-техникума механизатораша. Цар шоай декхар кхоачашдергхиларах шеко яц.

С. АЛЬТИЕВ.

«ХlАРА БАЛХА ДИЙНАХЬА

ХЬАДЕР ДУКХАГlА ХИЛИЙТА!»

КЕРДА МУЛАШ ДОАХАШ

«Союзавтоматстром» яхача Ерригсоюзни lилма-производствени объединене опытно - эксперементальни заводо арахеца валоаи продукци дlаяхача пятилетнагlа 66 процент алсамъяьлар, 45 процента гlортташ лакхъелар къахьегама овсарле. Лохдаьд товарни продукцега дlадодер.

Бlубенна гlа боах завода коллективо цхьайтталагlча пятилетке. 1981 шера хьалхарча квартале продукцева реализаци яра план 103,3 процент кхоакашъяьй цо. Ерригача технико - экономически хьокхамашта кхоачашдаьд тlайца хинна социалистически декхараш. Ерригача, бригадашеи цехашеи стабильно болх баро йиш хилийтар Грознески прибораш ерашей хиннашеи дlадоладаь «Хlара балха дийнахьа хьадер дукхагlа хилийта!» яха дика гlулакх массанел хьалха хьаллаца. Керда девиз шеко йоацаш ювлаенна я «Хlара балха денна — дикала Знак» оалаш хиннача починнаца, хlана аьлча керда цо дlахо дегlа а йоалаю хьалха хиннар, кердача хьалашта тlаерзаййи тоа а ю. «Хlара балха денна — дикала Знак» яхача девизагlа бир заводхоша болх иттлагlа пятилетка чакхъяллалца. Фу яхилга да бlарччача дийнахьа болх дика бе яхилга? Из дукхьала хьаеш йола продукци дика хилийта яхилга хинна lац, из да къахьегамеи технологически дисциплина лерттlа кхоачашъе, производствени ритм ниййса делае, мела ма хила яхилга. Из тхога дуденнад, стандартия йоаца опытно - экспериментальни изделеш арахеца елаш хиларца ювзаенна йола халонаш нийсъенна йоллашехьа. Дисциплина чlоагlъеннай хlара балха моттиге, хьинарегlа оарцагlдувл чура резерваш лахара. Хlанз оаха уттеду тхоашта хьалхашка къахьегамах хьахур хlара денна эггара дукхагlа хилийтера декхар. Вешта аьлча, хьаеш йола продукци дукхагlа, дикагlа, дlадодар кlезигагlа долаш хилийтара декхар.

Тхоай завода специфика тернал а еш отталь оаха керттерча цехашта, производствени участкашта, гlонна йолча службашта, бригадашта юкъе яьржача яхьа хlара денна, хlара бетта итогаш яра ус[illegible].

Балха планово-учетни единица лархlа чlоагlдаьд оаха цу подразделене хьае еаш йола оатхалаш (сборочни единицаш) кийчъяра йолча группа технологически операцеш.

Идеологически воздействи лра ерригa средстваш кердача девизагlа яьржача яхьа маlани чулоацами каха дlадоваийтара тlаерзаьй хlанз предприяте партийни органиваце. Юха оформлени еш латт социалистически яхьа гойтара агитацени стендаштея. Шинна а оагlорахьа хьалтеха доахкаш завода дикагlа болча наьха портреташ а долаш йола «Сийлен аллея» кхоачалучча хьалъоттадаьд доикха хьокхамий улг. Хlаренена гурга цу тlа шийна хьалхашка латта деккараши шийй къахьегамах хьахиннарш.

Социалистически яхьа итогаш ю завкома заседане, тайп - тайпарча подразделенеш къахьегамах хьахиннараш вlаши нийсду дlаяхача цу е вокха технологически операцена ешача сахьата — нормага хьежже. Яхье хьалхалаттар мелеа хlара денна хара чlоагlъяьй хьокхаяни мах бара йола 100 (бlаь)-бальни система. Смени задани кхоачашъярах, масала, 30 балл оттаю, из тlехкхоачашъеш даьккхача хlара процентах — цхьацца балл. Баллаш уттаеш терхалду продукце динал мел лакха я, къахьегама дисциплина, къахьегам лорабар, кхерамалаи техника, производства культура малагlча боараме я.

Тахан дувца йиш йолаш да социалистически яхьа нерда форма юкъейоалеяра гlулакх мишта латт заводе. Лургйий-теш цо яла йоагтlеш йола эффект? Гlол шо КИП-а автоматика щиташ еча участка Дауреченский Александр керте латтача бригаде. Зел мел ритмично болх беш я оборудовани, шоаш кхоачашъеш йолча операцешта мел тержам тlабахийта болх беш ба нах. Из кхетадеш а да: хlаране къахьегама ди массанена а гуш мадий хlанз, цудухьа хьахулар лакха долаш на чакхдакхха гlерташ ва хlаразар.

Дукха а дукхагlа болча болхлоша, инженерно-технически болхлоша, гlулакхерча наха чlоагтlа раьза хинна тlаийцар «Хlара балха дийнахьа хьадер дукхагlа хилийта!» яха девиз. Цунна тешал ду цу деанзагlа беча балха хьалхарча итогаша, экономе режим чlоагlъяларо, арахецача продукцега дlадодар лохдаларо.

В. ГОЛОВАНОВ,

«Союзавтоматстром» ВНПО Грознески опытно-экспериментальни завода завкома председатель.

1957-че шера «Назрановский» совхозе балха вода Тохов Тlока Муса. Шоай Буроклалхарча отделене № 4 йолча тракторни бригаде прицепщик хур цох. Техникех дика кхеташ волча зlамигача сего ше беча балхах тlера а цо воалаш lомаш трактор. Цул тlехьагlа механизатор а хинна массехк шера дьахта оаха[illegible], жанари деакхаш, культураш дlаюаш тахьира къахьег.

СИЙ ДОЛЧА НАЬКЪАГlА

Эзь-задаа йола зlамига сег везалу механизатороашта, совхоза кулгалхоашта, юрта бахача наха. Тохов хиши валадеш йолча тракторни бригада бригадира гlончалла дьакху, тlеакха — мастер - наладчикалла.

Техникаца дувзаденна дала балхаш чlоагlа дезаденна хиларах Мусас карарзаю электросварщикаи говзал, lомаю комбайн а.

Вазача хана тракторист а волаш, техника тоаеча денощна слесарь а хулий, чоалхане йола агрегаташ нийттаоттае езаш хилча мастер-наладчик а хила, вlаьт чузцата деношка комбайнер а веаш къахьег совхоза дикагlаволча болхлочо Тохова.

Беркlагlча пятилетка шерашка юрта баахам дегlабоалабеча дикий хlамаш карагlдаларек Къахьегама Цlеча Байракха орден лу Мусийна. 1969 шера совхоза коммунистащи дlаяц из КПСС членалла.

Цхьа хана гlулакх тlадикьача иза а дикагlа воаз сег. Ишта, 1972 шера автомашиний тракторийн моторош тоаде цlеахка слесарь а воцаш шоаш бисача. Тохоега дезар ду совхоза кулгалхоша. «Ах» але магенз цунна. Цу хана дена тахо а тlехьа ул тоадеш слесарь волаш къахьег цо.

Мусас тоа а деш тракторашта, автомашинашта тlаутттаду моторош, компрессораш дика болх беш хул, хlаьта царев агрегат хенал хьалха еха моттиг а нийслац.

Ерригсоюзни социалистически яхье котвальнарг а ляьрхlа массехказа белгалъяьннав нийслагlча пятилетка шерашка.

Доккхий толамаш долаш къахьийгад иттлагlча пятилетке а. Шин шерен цхьайтта беттан кхоачашъяьй цо пхе шера план. Из толам бекхкарал укх шера мерт бетта Къахьегама Сийлен III степене орденнай Тохова.

Дикача дезалий да а ва Муса. Цо а цун сесага Райхьанта а хьалкхадеш воркl бер да. Цlенда санна хlама хьадара тlера я цlенниана а. Хlаьта кое-карта да кlама шортта хул.

Доккха декъа ловц Тохове общественни ватаро а. Из ва КПСС Нохч-Гlалгlай обкома член, КПСС Назрановски райкома бюро член.

Къахьегамо сий долча наькъа тlа ваьккхав Тlока Муса.

С. АУШЕВ.

СУРТАША ДУВЦ

«Хlара балха дийнахьа хьадер дукхагlа хилийта!» аьнна приборераш ерашеи хиннашеи дlайоладьча инициативагlа шерра социалистически яхь йоарьяьй В. И. Ленина цlерагlча Грознески мехкдьатта чакхдоахача завода коллективо. Цига хьалхалаттарех я И. И. Ломов керте латтача № 7 йолча установка коллектив. Массаза а шуй декхараш тlехкхоачашдеш хьайоагlача по мехкдатта продукци арахецара бьъ бетта план хенал хьалха кхоачаш а еш, дика къахьегама совгlат кийчдаьд Цхьоалагlча майна.

Технологически режим нийса делаярца белгалбаьннаб операторараш, коммунистически къахьегама ударникаш Т. Н. Дресвянникован Д. Б. Байсангурован. Дукхаза сийлен грамоташ, «Социалистически яхье котъьяьнар» яха значокаш тийнай царна.

Заводе дика йовзаш я кийчъю мехкдатта продукци дикеи тlехдикеи мара ца хулийта № 3 йолча установка коллектив. Предприяте производства эффективность лакхъеча дукхаза а призовой моттигаш яьхай цо.

Из дерригa бержт цу установка коллективерча технологий къахьегамах доллаш да. Масала, хьаацаргъа вай оператор, коммунистически къахьегама ударник Зыкина Наталья Владимировна. Шийй бехкагlа балха тlа цо хьовзам хилийта цхьа моттиг нийсъенна яц.

СУРТАШ ТlА: № 7 йолча установка начальник Н. Ломов, операторараш Т. Дресвянникова, Д. Байсангурова; шоллагlча сурта тlа: № 3 йолча установка оператор Н. Зыкина.

З. БАТЧАЕВА суртал.

КАРАЛАЬЦА ГlУЛАКХ ДЕЗАШ ХИЛЧА

ОЧЕРК

Шийй хенага диллача «Электроинструмент» завод къона яле а, укхаза хьалкхийнаб башха-дика болхлой. Царех цаl я слесариймонтажникий бригадир Султыгова Iалихана Насапхан.

— Хьинаре къахьегарал совгlа, шийна тlадилла коллагlа общественни декхар дизза кхоачашдеш хиларца массаза а белгалйоаланц я Султыгова Насапхан, — аьлар завода партбюро секретара Муталиев Салмано.

Массехк минут хьалехьа Насапхан йолча цехе вар со. Юкъерча дегlара, бовама, елвенна юкъ йолаш, гlах яьнна кхалсаг я Насапхан. Слесара - монтажникий балха йоккха говзанча я из. Цун коммунистически къахьегама сийлен цlи лелаеча коллективерча слесараша-монтажникаша цхьа смена дlахийтац шоай нормаш 150 процентал чухьнахьа кхоачацъяь.

Заводе эггара халагlа йола участок лоархlаш я Султыгова Насапхана кулгалдеча бригадо къахьегаш яр. Цо кабель вlашагlйоллаpга хьажаш [illegible] дlабахьа йиш йолаш бац сборочни цеха болх. Долче, завода бар а. Из дика кхетаду бригада болхлоша. Цудухьа цар цхьа моттиг нийсъялийтац къахьегамеи производствени дисциплина толхаяь, брак йолаш продукци хьаяь. Хlаьта монтажникаша хьаеш мел йола продукци цхьа дlаелча юха ца ерзаеш дlайохийташ я. Бригадера дукхагlбола монтажникаш шоай тамагlа а долаш продукци арахецаша ОТК болхлой тlахьожам боацаш къахьега бокъо яьккхан ба.

— Сол хьалха укхаза балха вена цхьа саг вац хlанз заводе къахьегаш барех,— йоах Насапхана.

1963 шера сборочни цехе слесаре - монтажника говзал lомаяра ученица йолаш балха дlаеттар Насапхая. Лоацача хана карaерзайир слесара - монтажника говзал. Массехк шу даьлехьа бригадиралла хьожаю Султыгова.

Хьалха дlадахача шерашка слесарий сборщиксий хlара бригадо ше-шийна кийчйора электросверлильни машинаш хьаяре эша кабель. Цудухьа дукха моттигаш нийслора балха тlа хьовзамаш хулаш е хьабе болх боацаш бригадаш юсаш. Из гlулакх тахка а техка предприяте кулгалхоша лаьрхlар дикагlйолча бригадех цхьан коллективо дукхьал кабель кийчъергйолаш гlулакх вlаштlехьдакха. Цхьанне санна массане а эггара хьалхарчарца цlи яьккхар Султыгова Насапхан керте латтача бригаде. Шийх бенна тешам цо боабанзар. Ялх шу дизад балха тlа хьовзам ца хулийташ цун коллектив кабель кийчъеш хьайоагlа. Бригадо хенал шу хьалха кхоачашйир дlаяхача иттлагlча пятилетка план. Ишта дика къахьег цхьайтталагlча пятилетке а.

Мишта вlаштlехьа доал из? «Цаl массанена тlехьа, массана а цхьаннена тlехьа» яхача коммунистически принципагlа къахьегача бригада кулгалхочо къаьстта дика вlаштlехьбаьккхаб ше керте латтача коллектива къахьегам, шерра йоарьяьй социалистически яхь. Цlенхаштта тоадаьд цуна кулгалделга. Кийчъяь йистелыннача продукцех алапи а нийдеш сдельно-премиальни системагlа болх беш я из. Хlара бетта йола план хьалхагlе а дlайовзийт бригадира шийй коллективерча берригача болхлошта. Денна итогаш ю баьча балха.

Заводерча балхех нагахьа бар бац бригадерча монтажникашта бе ца хоаш. Цудухьа моллагlча участка коллектив тlехьаосаш хилча цига новкъостала хьожабу lалихана Насапхана бригадера болхлой. Цар тlадилла декхар массана цlена кхоачаш а ду.

Дукхача хана дела Насапхана бригада социалистически яхь лелаеш я Эсмурзиева Фатимас кулгалдеча упаковщиксий бригадаца. Цу яхье а дани хьалха латташ хьайоагlа Султыгова Насапхана кулгалду коллектив.

Башха - дика кулгалхо, организатор, производствениица хиларал совгlа заводе эггара дикагlа лоархlаш йола кагирхой хьехача а я Султыгова Насапхан. Шийй опыт, балха дикагlйола методаш дог раьза долаш дlайовзийташ цо, кийчаьв 30 совгlа говзанча. Царех ба слесараш - сборщикаш, коммунистически къахьегама ударникаш Тумгоева Зали, Богатырева Хьава, Нажмайлова Лида, кхы дукхабараш а.

Насапхана ха корайоагlа общественни балха тlа декъа лаца а. Из хержий профсоюза обкома, завкома членалла. Цхьанкха тайпа декъа гlалат доацаш кхоачашду завода халхьа тlахьожама керттерча группа члена, кхалнаькха совета председатела заместителa, профсоюза цеxкома члена декхараш. Дукха болх бу цо предприяте коллектива балха тlа нийслу кхоачамбоацараш дlадахара, яхь дикагlа вlаштlехьъяккхара цехий участкай сменийн кулгалхой оарцагlбоахаш. Нохч - Гlалгlай АССР Лакхехьарча Совета депутат я Султыгова Насапхан. Харжархоша шоай депутата дукха дешаш тlаяхухь. Шийна тlадена гlулакх бокъонца къоастадалица сатийва lец Насапхан. Экажкъонгий Юрта бахача наха гаe цу юллийташ, водопровод юллийташ, наькъаш тоадайташ дукха балхаш дlаьд хьалхьа депутата.

Хьаьнала къахьегаш вола саг массаза а хинна вай мехка сий долаш. Насапхана наькха тlа лепаш я Къахьегама Сийлен кхоалагlча степена орден, ленински юбилейни медаль, «Иттлагlчен иттлагlчен пятилетка ударник» яха шиъ сийлен знак, «Со[illegible]вар» яха дукха сийлен знакаш. Иттлагlча пятилетка план эггара хьалхарчарца кхоачашъярах Насапхана елар Ленински сийлен грамота.

Заводе моллагlа дlадоладеш дола кердалер, тлаьшагlдар эггара хьалхарчарца хьаллоацарех а цун инициатор а хинна дlаоттарех я бригадир Султыгова Насапхан, цо кулгалдеш йола коллектив. В. И. Ленин вен 111 шу дузача денга кхачалехьа укх шера биъ бетта план кхоачашъяра йола социалистически яхь дlайолайир предприятерча бригадаша.

Къахьегара, деша тlера болаш хьалкхуаш латт Насапхана дезал. Йоккхагlйола йоl Лиза итт класс йоаккхаш я. Шийй нанас баькккача къахьегама новкъа яха тарлу из а. Дешаш да цун бераш Мухьмад, Азе, Либихан, кийнат.

В. КОСТОЕВ.

ДАЬХЕНО СИЙ ДАЬРАШ

Х. ХАМХОЕВА, Магlалбикерча горбыткомбината хlамаш тегар

— Дукха за йий. Хадм, хьа зlамаш тегача болх беш йолей! Фуд хьено караг[illegible]даьннар!

— Ер тхьаь шоллагlа шу да Магlалбикерча горбыткомбинате хlамаш тегача аз болх бу. Цу юкъа дика lемаьй сай говзал.

Советски Союза коммунистий форуме хетаь йоле социалистически яхь тхоай коллективе дlайеллайр аз. Из инициатива хьаллаьцар горбыткомбината вахьа болхлоша. Тха вlаштlехьдаьлар КПСС XXVI съезд хьаеллане дийнахьа XI пятилетка хьалхарча цин бетта план кхоачашъя.

Керттера сай деххар лерl аз хиннера бола бер, тlаьнца планаши социалистически декхараш массаза а хенал хьалха кхоачашдер, айса тегаш долла берзаьш дика хилийтар. Со а коммунистически къахьегама ударник, быта служба отличник. Цу гlуленхаше айбу са бехктохам, цудухьа сейна хоер, дlайочаду кагирхошта, эггара хьалха къахьега болабеннарашта.

Иттлагlча пятилетка план аз кхоачашдийр 1979 шера Сийлень - боккхача Октябра цlей хьалхаеттачарна. Цу хана дика къахьегаш я со цхьайтталагlча пятилетка чотагlа.

Укх деношка геттара боккха изаь кхиинаб сона, са коллектива, дезала. Сона еннай Къахьегама Цlеча Байракха орден. Дег тlара бареал яз аз хьамсарча Даьхенна са, мутlерерча болхлочун, наьал чlоагlа сий деза. Аз дерригa а дерга цу доккхача совгlата догтlагlча бесса жоп далара.

◆

ЧАПАНОВА ХЬАВА, Грознески мехкдатта lилма-талхама института опытни завода установка начальник.

— Доккха совгlат доаькаш ханда хьо. Хьаво. Дувцал тхона хьай балхах.

— 1977 шера сох установка начальник хилар, тlаьнга цунца дувзаденна керда декхараш, кулгалхо хилара тарра наха беча балха хьалхара бехктохама хилар санна долча гlулакхаша хьалдиза хиннад тlехьара шераш. Хlаьта кердача моттегашеръенна дlаяхалца боккхагlбола новкъостааша — цаза кулгалхоша хаддаиза хьехар а гlо а дир сона. Дика а хет, доаккхал а ду коллектива цхьа производствени декхарех дика лоархlаеш хиларех. ЦИАКАР-2 арахецалга керда раздела дика декъе юкъедахьарех, тематически планаца дувзаденна цхьадола лоархlала экспериментальни балхаш чакхдаха аьттув баларех.

Ерригa хlана яц аьнна йола мукъа за дlавала езаш кул общественни балха. Со хержа «ГрозНИИ» парткома, парте Грознески горкома, парте Нохч-Гlалгlай обкома ревкомиссе членалла.

Хlаьта цу дерригна ба бовгlа лоархlам бер, дlахейоадеча хана кхы а оасарегlа, дикагlа къахьегара бола бехктохам кхы а айбенза берг цо хилар санна лерl аз укх деношка сайна деннача лаччехьалкхеи совгlатах — «За трудовое отличие» яхача медалех.

Тха дезала хьалага диллача а белгалдаьа магаргдоле хувцамаш хиннад. Ялх сагах латтача тха дезало керда квартира еннай. Кхы а бермагlа къахьегара, сапаргlатагlа хилара мах эшар долаш да.

Са, кхансага, наьне дагалаттами уйдаша йолш укх тайпарe бозама, маршо ахар а долаш хула ялар хlаманул тlехьагlа а хьаlайгlатгlйола Меченаш.

СУРТАША ДУВЦ

Аргунски домостроительни комбината болхлоша шера социалистически яхь йоарьяьй цхьайтталагlча пятилетка хьалхарча шера план хенал хьалха кхоачашъяра. Цига хlара сменагlа нормаш дика тlехкхоачашъеш я Гажев Абубакар керте латтача формовщикий бригада коллектив. Биъ бетта план хенал хьалха кхоачаш а яь, дика къахьегама совгlат кийчдаьд цо Цхьоалагlча майна. Брак ца нийсйолийташ продукци кийчъеш я из.

Социалистически яхье хьалха латташ ба формовщикаш Цураева Совдаш, Иронев Мохьмад, Камилова Сакинат, кхыбараш. Цар смени нормаш 130 процентал чухьнахьа кхоачашъяц.

СУРТАШ ТlА: 1. Формовщикаш С. Цураева, М. Иронев, С. Камилова. 2. Тlайотташ я кийча продукци.

З. БАТЧАЕВА сурт.

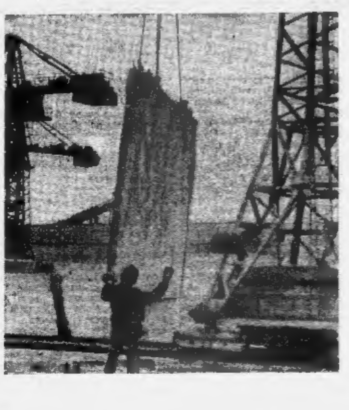

СОВГlАТО ДЕКХАРИЙЛА ДУ

Дlаяхача пятилетка тlехьарча шера Ерригсоюзни социалистически яхье башха-дика къахьегама толамаш а доахаш хьалхара моттиг яккхарах Нохч - Гlалгlай гlишлош яра управлене тха СМУ-7 коллективана хьожайир КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК карара кара тела Цlе байракх. Цу дезача совгlато ше дукхача хlаман декхарийла елга дика кхетадеча тха управлене коллективо керда декхараш тlаийнад цхьайтталагlча пятилетка хьалхарча шера. Геннодрядагlа 5 миллион 568 эзар сом мах бола гlишлон - монтажни балхаш шоай низаца 2 миллион 410 эзара сома мах а гlишлон - монтажни балхаши чакхдаха, аьнна. Цхьабакъда, тхоай торонехи кхоачамехи бизза пайда нийбара тlагlертта къовсац а лоаттабеш хьинаре къахьегача тхона кхоачашдулургдолаш а да уж.

Из къаьгга хьахьокх укх шера хьалхарча квартале СМУ-7 гlишлонхоша даьхача толамаша. Укх шера кердача хьисапе къахьега доладеннад тхо. Керттера хьокхам лоархlаш ба хьалъяь йистеяьха гlишлош, лоаца аьлча, товарни гlишлон продукце объема план кхоачашъяр. Цу лоархlамеча хьокхама хьалхарча квартала план 111,2 процент кхоачашйир тха гlишлонхоша, хlаьта шоай низаца гlишлон балхаш дара задани 114,7 процент кхоачашйир. Хlаьта геннодрядагlа гlишлон - монтажни балхаш дара план 100,8 процент, шоай низаца гlишлон балхаш дара задани 102,5 процент кхоачашйир.

Ши-шерагlа хьахулаш дац уж къахьегама толамаш. Гlишлонхоша юкъе эггара хьалхарчарца хьаллаьцар оаха «Хlара балха дийнахьа хьадер дукхагlа хилийта!» яхача патриотически боламагlа дlайолаь социалистически яхь. Геннодрядагlа гlишлон - монтажни балхаш дара шера план 26 декабрей шоай низаца гlишлош яра задани 20 декабрей кхоачашъе лерхl оаха. Чурча торонех мамогга дикагlа пайда нийбара чотагlа планагlа лаьрхlачуя къахьегама овсарле 0,1 процент лакхъе, ишта дlахо кулгашца ду балхаш кlезигде, машинехи механизмехи бизза пайда нийбе, гlишлош хьалъярга дlабода мах 0,1 процент лохбе дош деннад.

«Хlара балха дийнахьа хьадер дукхагlа хилийта!» яхача инициативо дlадех хlара сменагlа хьадер дукхагlен дикагlен хулийтилга, балхий дикал лакхъелга. Ишта хlара дийнахьа болх бича бетта юхе хьахулаш дар а дикахоалуш дикагlа хургда. Кердача инициативагlа яхье баьчнараша даьхача толамий итогаш а еш, уж дlайовзийт оаха массанена. Хьалхалаттараша моральни материальни поощрени ю, цар опыт шерра дlа-юха йоаржаю.

Белгалдаьккха дезаш да тха СМУ-7 коллектив хаддаза производствени резерваш тохкаш хилар, къахьегам вlаштlехьбаккхара прогрессивни формаши дикагlйола методаши производствe юкъекувлаш хилар. Дукха мероприятеш балха зехьа ца йоаллйтара, транспорта балха тlа нийслу кхоачамбоацараш дlадахара.

СМУ-7 коллектива кердача толамашка кхуллараш ба социалистически яхье хьалха а латташ, дикагlа къахьегара кхыбараш оарцагlа а боахаш бола гlишлонхой. Кхыча бригадашта хьокхам а телаш къаьстта дика болх беш я Н. И. Багаев, Е. А. Панков, Н. А. Слотыкайло керте латтача бетонщикий, плотникий, слесарий, монтажникий бригадаш. Нохч - Гlалгlай гlишлош яра управлене «Дикагlйола бригадаш» яха сийлен цlи ла отталь уж бригадаш. Участкашта юкъе яьржача социалистически яхье хьалха латт бокккагlбола прорабаш А. В. Такаев, Н. Д. Шандрыгин керте латтача кхоалагlчен йиълагlчен участкай коллективаш.

КПСС XXVI съезда решенеш пхьайтталагlча пятилетка хьалхарча шера плани толамца кхоачашъяра тlагlертта къовсам лоаттабеш ба СМУ-7 гlишлонхой. Цар шоай деррига низаш тlадерзадаьд Н. Анисимова цlерагlча ГНПЗ ЛЧ-24 яха установка, Нохч - Гlалгlай гlишлош яра управлене база (Грознески аьшкабетона конструкцей завода реконструкци яра, № 3 йола керда цех хьалъяра), кхыйола объекташ сихагlен дикен хьалъяра балхаш чакхдахара. Цу гlулакха мел йиша хьалаш тха долаш да. Царех оаха бизза пайда а эцаргба.

К. РАШИДОВ,

Нохч - Гlалгlай гlишлош яра управлене СМУ-7 [illegible] построечкома председатель.

КХАШКА-БӀАЬСТИ

Республика кхашка бӀаьстя кхаьчай. Ерригача колхозашкий совхозашкей юртбоахама продукташ алсамъяхара тӀехьа тӀатеӀӀа къахьегаш ба, кердача пятилетка хьалхара шу динача толамашца белгалдаккха гӀерташ.

Хьалха латтача боахамаша бӀаьстенна лерттӀа кийчо яьй. Цига дика кхетаду ерригa техника ханнахьен дикен тоайича, дӀадера толашагӀа доле фу кийчдича, шин сменагӀа болх бара говзача механизаторашца тракторин агрегаташ Ӏалашйича мара хотало ик кха вӀаштӀехьдаргдоацилга.

Республика дукхача районашка аьттув боацаш ба бӀаьстен хаоттам. Гурахьен Ӏайн кӀеаига тӀоадал Ӏайнай лаьтта, хӀаьта бӀаьсти а хайра догӀаш дийлхадац. Цудухьа бӀаьсти кхашка балхаш деча къаьстта теркам тӀабахийта беза лаьттанцара тӀоадал дораяра.

Колхозашеи совхозашеи бӀаьстен юкъе юв ялата, клатабобовн культураш, цикъа дӀайийна дукхача шерашка тӀаювла баьдаш, коартолаш дӀаера балхаш ду. ХӀанз дика вӀаштӀехьа а даьла деш да шекара свеклаш, гейараш, хьажкӀаш, кхыйола культураш дӀаера балхаш. «Шалинский» совхозера лаьтта леладераш шекара свеклаш хьувкъаяра бокъа говзанчаш ба. Масала, дӀаяхача пятилетке эггара дикагӀа толамаш даьхар «Знак Почета» орден ейна Бачалова Мелика керте латтача звенос. Укх шера шекара свеклаш кхы а дикагӀа хьувкъае дош деннад цун коллективо. Шекара свеклаш дӀакхача хьнаре къахьег «Джалка» совхозерча Социалистически Къахьегама Турпала Муслиева Тамарас кулгалдеча бригада.

ХӀанз вайцига чӀоагӀа теркам тӀабахийтаб рапс дукхагӀа дӀаера чотагӀа белкови проблема яьоасталра. Иа Ӏалаьмате маьхера культура дукхагӀа дӀаэро доакъар дикагӀа хилийта ца Ӏеш ялат дӀаде лаьтта мукъа а долийтаргда. Укх шера 35 эзар гектара тӀа хьеьй рапс, цо йиш хулийтаргъя доакъар 15—20 процент дукхагӀа кийчде.

ХӀанз керттера дар фуд аьлча, из да гурахьа йийна рапс махулла сихагӀа чуэцар. Цул тӀехьагӀа ялат дӀаде лаьтта кийчдар.

Укх тӀеххьарча шерашка шерра даржаш ялат хьажкӀаш, генараш, коартолаш, шекара свеклаш, соя, кхыйола культураш индустриальни технологеӀа кхеелга. Соахка вайцига цу технологеӀа эттара хьалха 15 эзар гектара тӀа кхейир хьажкӀаш. ХӀаьта укх шера индустриальни технологеӀа кхею 40 эзар гектар хьажкӀаш, кхыйола культураш.

Из Ӏалаьмате дукха а бехктонхаме а болх ба. ХӀаьта толам боаккхаргба агрономически служба лерттӀа вӀашттӀехьъянкхаргша. Цу гӀулакха къаьстта йоанхо яра вай декхарийла ду Ӏалаьркхимо а. ДӀадахача пхӀе шера мехка юкъера лаьрхӀача яьхачул хӀара гектара тӀара дикка кӀезигагӀа хьажкӀаш чуенай республика боахамаша. Фуд цун керттера бахьан? Цикъа-лета, хьажкӀаш дӀаюв лаьтташ кӀеэигдаьд вайцига, шоалагӀа - лета, уж дика хьувкъаяц. ЦӀенхаштта кхоачамбоацар да хий дехкача лаьттаех лерттӀа пайда ца эцар, хӀаьта цу тайпара лаьтташ кӀеэига къоастаду хьажкӀаш дӀаера.

Цудухьа хӀамаш дӀаюв лаьтташ дукхагӀа хилар — ялат алсамдаккхара лоархӀамегӀдар да. Цхьабакъда, керттера дар уж дика хьувкъаяр, хьалха латтача опытах пайда эцар, керда индустриальни технологи юкъейоалаяр да.

Дукха масалаш доаладе йиш я цхьан районе, кхыметтел цхьан боахаме лъувкъам тайп - тайпара кхебара хьакъехьа. «Джалка» совхозе 850 гектарах хӀаране тӀара 24 центнер фуалъяьха хьажкӀаш чуенай, хӀаьта Социалистически Къахьегама Турпала Саидов Ваудина мехотрядо 350 гектарах хӀаране тӀара 46,2 центнер яьккхар. Кхы цӀаьха къаьгга масал ер да: Назрановски района «Октября 40 шу» яхача совхозе 1250 гектарах хӀаране тӀара 21,6 центнер чуийцар, хӀаьта Кодзоев Бахьаудина звенос 200 гектарах хӀаране тӀара — 50 центнер.

Лаьтта леладара культура лакха йолча, удобренехи техникахи лерттӀа пайда эцача, шоашта тӀадилача гӀулакха хьалхара бехктонхам кхетабеча, кердадараш юкъекхувлача хьувкъаю хьажкӀаш.

Боахамий кулгалхой, специалисташ декхарийла ба хьажкӀаш кхеира керда технологи майрагӀа юкъеккуала. ХӀанз аьлча, производства культура лаккхъяра чӀоагӀа лоархӀаме я из. ХӀара звеноне механизацена чӀоггӀа Ӏомалу дисциплина лелае, ХӀара операци ханнахьа а дикка вӀалла гӀалат доацаш а чакхъяккха езаш майий. Из ишттa ца дича хьувкъам во хила тарлу.

Молдавегара масал хьа а ийца вай республике вӀашагӀехка еза йоккхий механизированни отрядаш, хьажкӀаш дукхагӀа дӀаеэна аргьяц. Индустриальни технологе къаьст - къаьста операцеш: удобренеш кхашка дӀахухкилгеш дӀатувсилгеш, хьажкӀаш дӀае лаьтта кийчделга, гербицидашн ядохимикаташи тохалга, дӀаювлга, чуэцилга кхоачащдеча звенох латташ хила еза хьажкӀаш кхею йоккхий механизированни отряд.

Юртбоахама культураш кхеира керда технологи Ӏомаеча, юкъейоалеча хана практически а методически а новкъостал де доагӀа боахамий кулгалхоштен специалисташтен.

Укх шера индустриальни технологеӀа, дерригa балхаш механизацица а деш, 40 эзар гектар тӀа хьажкӀаш кхеергья, хӀаьта царех хӀаране тӀара 45—50 центнер фуалъяьха хьажкӀаш чуяхьаргья. Цо торо хулийтаргья паччахьалкхенга хьажкӀаш йоахара задани кхоачашъе.

Лаьтта леладераш Ӏалаьмате доакха материально-технически новкъостал ду пачхалкхено. Индустриальни технологеӀа хьажкӀаш, генараш, коартолаш, соя кхеяра республикана хьожаьй минеральни удобренеш, гербицидаш, тракторащ, кхыйола юртбоахама машинаш, дикагӀа дола фу.

ХӀара гектара тӀара махулла боккхагӀа хьувкъам чуэцар, мехка дукхагӀа лаьттанцарех хьайбайн продукца ялар — из да Нохч - ГӀалгӀайчен юртбоахама къахьегамхошта хьалхашца латта керттера декхар. Из кхоачаде йиш хургья бӀаьстан балхаш ханнахьен дикен чакхдоаке.

У. ЛЬЯНОВ,
Нохч - ГӀалгӀай АССР юртбоахама министра хьалхара заместитель.

Сурташа ауьц

Ка бола ялт, хьажкӀаш, шекара свеклаш, кхы культураш пачхьалкхенна дӀалара пхе шера планаш дикка тӀеххоачашъяьй. Назрановски района «40 лет Октября» совхоза къахьегамхоше.

Къаьстта дика къахьийгар совхоза кхаш леладераша дӀадахача шера. Масала, совхоза цӀи хезача механизатора Кодзоев Бахьаудина кулгалдеш йолча звенос хӀара гектара тӀара 50 центнер а йоаккхаш чуера хьажкӀаш, 34,1 центнер яьккхар хӀаьта Евкурова Джабраила кулгалдеча звенос а. Толамаш даьхар кхыча хӀажкӀаш, шекара свеклаш кхееча Л. Евкурова, С.-Г. Арчакова, А.-М. Аушева кулгалдеча участкерча болхлошa а.

— ХӀара шера доккхий толамаш доахаш хьинаре къахьег совхоза хьайбаш леладераша а. ИттлагӀча пятилетке планал совгӀа цар Даьхенна дӀаеннай 180 тонн шурей 80 тонн дулхи.

Толамаш доахаш къахьег цар кердача пятилетке а. Доярашта юкъе лъркача социалистически яхье къаьстта хьинарегӀа къахьег Дзаурова Мадината, Даурбекова Зинас, Шуцалиева Макас. ДӀадахача шера хӀара ше лелабеча Ӏаттагара 4858 килограмм шура яьккхар Даурбековас, 4017 килограммаьга дӀакхаьчар Дзаурова.

Хьайбашкара дукхагӀа шура а йоаккхаш къахьегарах 2436 килограммага дӀаххоеч хӀара Ӏаттагара совхозо 1980 шера яьккха шура. Укх шера 2500 килограммага из хьоккхам дӀаккхачийта лерхӀаш ба совхоза къахьегамхой.

Укх деношка тӀатеӀӀа шоай юхейисе бӀаьстан культураш дӀаюви боахк кхаш леладераш, тӀа-тӀа дукхагӀа продукци йоаккхаш къахьег хьайбаш леладераша.

Иштта, берти цхьоагӀой йолаш КПСС исторически XXVI съезда решенеш толаме кхоачашъяра къахьегама вахте латт совхоза къахьегамхой.

СУРТАШ ТӀА: Хьалхе а шоай комбайнаш дика кийтъьй керда ялат чуэцара механизатораша (аьрдехьара аьттехьа): Х. Х. Гелискаиова, А. А. Зурабова, А. З. Дзаурова, Б. С. Гадиева, Х. Х. Олигова, О. У. Арчакова, И. М. Калоева.

ШоллагӀчу тӀа: совхоза дикагӀйола доярка Дзаурова Мадинат.

КхоалагӀчу тӀа: № 3 йолча тракторно - кхаш лaладеча бригада бригадир.

С.-Г. АРЧАКОВ.
В. ЮНЦЕВИЧА сурташ.

ДАЬХЕНО СИЙ ДАЬРАШ

В. ГОДЗЕВИЧ,
ГРМЗ комплексни бригада бригадир.

— Иштта къахьегаш хьо веззерийра цӀейна!

«ДӀаяха иттлагӀа пятилетка къаьстта беркате хилар тха комплексни бригада коллективана. «ТӀехьабусараш боацаш ба болх» яхача девизагӀа къахьегаш хиннача бригада болхлоех цхьанне сагӀа вацар тӀехьавусаш. Бригадин форматӀа къахьегаш хиннача тха коллективо ханал ши шу гергга хьалхе кхоачашйир пхе шера план. Цу хозяйсчеь хана Ӏалаьмате дукха продукци кийчйир бригада слесареша - сборщикаша, электросварщикаша, кхычар.

ЦхьаькӀа а дика не йоалаш гӀулакх хилар тха бригаде. Бурувдеттарашта лаьрхӀа арахецаш йола продукци дикан тӀаддикан мара ца хилийта лаьрхӀадар оаха. Цу декхарах толама лоархӀадир тхо. Бригадера беррига белхлой кӀена биц хьине ОТК болилей тӀахьожам боацаш къахьегаш ба. Цхьа дӀаеча юкъа ца ерзаеш дӀайохийташ я хаха хьа мел еш йола продукци.

Уж толамаш доахача хьинаре къахьегарех, хьалхагӀа яьна хиннача Къахьегама Сийлен кхоалагӀча степена ордена лела са наькка тӀа хӀана лелаш я Къахьегама ЦӀеча Байракха ордан. Пятилетка баьча балха боккха мах а беш денна доаккха совгӀат да из, цо дукхача хӀаман декхарийла ву со.

✦

М. АМАЕВА,
«Терек» яхача производственни объединене, шоллагӀча филиала обойщикий бригадир.

— МАРЕМ МАГОМЕДОВНА, дӀаяха пятилетка сенца белгальялар хьона!

— Сона а тха бригада берригача болхлошта а чӀоагӀа кхаь хулаш гӀуллакхаш кийсдалар иттлагӀча пятилетке. Пхе шера план ханал хьалха кхоачашъяра филиала бригадашта юкъе яьржача социалистически яхье даим хьалха лаьттар тхо. Цхьаькка смена дӀаяийтацар тха бригадо шин норме 140—150 процент кхоачаш це еш. Цудухьа тха вӀашттӀехьдаьлар хьанал цхьа шун ек шун къалла пятилетка задани кхоачашъе. Оаха иштта дика дӀайолаьй цхьайттагӀе пятилетка а. Ер бетта план ханал хьалха, 24 апреле, кхоачашъяьй.

Тха бригада обойщикаша кийчдаь букъбетта кӀаьда гӀандеш во да аьнне цхьа рекламаци кхаченар тхога иттлагӀча пятилетка шерашка. ДукхагӀйола продукци ОТК боллой ца хьожаш чакхйоалаш яр.

Укх тӀеххьарча шин пятилеткагӀа вӀашттӀехь шоазе пачхьалкхен деза совгӀаташ деннад сона. Хьалха еннар яр Къахьегама Сийлен кхоалагӀча степена орден, иттлагӀа пятилетка дика чакхъяккхарах сона елар Къахьегама Сийлен шоллагӀча степена орден. Лакха мах баьб са къахьегама Даьхено! Дукхьал сона сайна вегӀдаьнначох деннарг лерхӀац аз из деза совгӀат. Бригада бӀарччача коллективана деннарг лоархӀ аз из.

Оаха лаьрхӀад укх шера план 7 ноябрга кхоачашъе. ХӀанз хьинар кхо ца деш къахьегаш ба беррига обойщикаш. Царна юкъе а белгалбаьнне дика болх беш ба Соломотникова Антонина, Осмикова Банет, кхыбараш.

Шера пхи эзар метр бурув тохара

СИХА КӀОАРГЛУ БУРУВ

Вай республикерча лаьттан ченаш техкарашта юкъе шера яьржай шера пхи эзар метр бурув а тохаш, цкъан шерел ах шерел скважина йистеякхара Старогрозненски бурувдеттареша дӀайолаяь йола социалистически яхь. Доккхий социалистически декхареш тӀа а ийна цу яхье диза дакъа лоацачарех я Октябрьски бурув тохара балхий управленера дукха бурув детта бригадаш. Царна юкъе хьалхалаттачарех цаӀ я Н. И. Меграбов керте латтача № 14 йолча тха буровой коллектив.

Сона дагара ялац 1979 шера хинна гуйре. Тха бурувдеттарий бригада хьожайир № 14 йола буровой хьалъеш болча вышкомонтажникашта эшаш дола новкъостал де дьйна. Цу скважино мехкдаьтта лурeда ялаш чӀоагӀа тешаш бар специалисташ, цунца дувзаденна дар из сихагӀа хьалъяь йоаккхилга.

Халача хьалашка № 14 йола буровой хьалъеча балха тӀа Ӏеткъаш цхьацца дола кхочамбоацараш а нийслора. Доккха доэал доле оттхалаш нийсача дӀатӀа-хьатӀа яре эшаш йола техника йоалаш яр, гӀишлонхоша деча балха юкъе цхьадола кхоачамбоацараш нийслора. Оаха цартара хьадехар гӀишлои белхеш дичагӀа деига, хӀана аьлча цунах тийша дар нолагара дӀадоладенна проектага кхачалца тохаш дола бурув толамца чакхдоахилга а пятилетка план толамца кхоачашъелга а. ГӀишлонхоша тха новкъосталца йиллача хана хьалъяьккхар № 14 йола скважина.

1979 шера 14 ноябре болонца комиссии хьаша а хьехьа хьаийщар № 14 йола тха буровой. Со керте латтача вахтана тӀадиллар скважина бокккхача духхьашха тохаш дола бурув тохилга. КӀаьд далар фуд па хоаш къахьегаш дар тхо скважина хьалхара метрашта бурув тохача хана. Маркхал скважине Ӏочуухийтача насосий моторащ хадданза болх беш дар, лаьттан тӀоанаш, жагӀа тедаш сиха кӀоаргдала диладелар фурув. Тахан баькхача толамах кхоана норма а хулийташ къахьегаш бар бурувдеттараш. В. И. Ленин ваь 110 шу дуза цӀей хьатӀанхоачаш оаха рапорт делар бурув тохара иттлагӀча пятилетка задани кхоачашъерах.

КарагӀдаьннача кхоачамбаь Ӏе дагa хиланзар тха бурувдеттараш. КПСС XXVI съезда сийленна къаьдахаре доккхий декхараш тӀаийцар оаха. Халонаш эшаеш, тӀа-тӀа доаха производственни хьоихамаш дикагӀа хулийташ болх бе болабелар бригадера бурувдеттараш. ХӀара бетта 27 бурув тохача остах пайда эцаш къахьегаш дар тхо. Дика къахьегама совгӀат кийчдаь накъадаьхар тхо вай мехкарча коммунистий лаккерча форума. Пачхьалкхен планал совгӀа 230 метр бурув а тохаш деэдир оаха иа цӀей. БӀарччача бетта оаха тохаш дар миссел дар заданел совгӀа теха бурув.

КарагӀдаьннараш дика да, цхьабакъда цхьайтталагӀча пятилетка хьалкарча шера тхона хьалхашка латта декхараш кхы а бехктонхамегӀа да. Шера 1200 метр бурув тоха дезаш да тхо. Иззал бурув теха а доаккхаш, укх шера план 7 ноябрга кхачалехьа шера план кхоачашъе социалистически декхараш тӀаийцад тха буровой коллективо. Уж декхараш дика тӀеххоачашдергхилар хьахьоих доахача къахьегама толамаша. ХӀанзалехьа теха бурув 920 метр я. ЦхьоалагӀча майна из къахьегама совгӀат кийчдеча хадрови бурувдеттарашта нийсса болх беш хиларца белгалбаьнна ба къонабараш а. Царех ба бурувдеттараш Левкович Александр, Амирханов Руслан, кхы дукхабераш а.

Вай республикерча бурув тохара балхий управленешта юкъе укх шера къалха латт...

М. АЛЬДИЕВ,
Октябрьски УВР № 14 йолча буровой профорг.

Коммунистех доле дуцараш

КУЛГАЛХО А ХЬЕХАМЧА А

Дукхача шерашка дика къахьегаш хьайоагӀа Сунженски района райбыткомбината коллектив. ДӀаяха иттлагӀа пятилетка цар кхоачашйир 3,5 шера, планал совгӀа бахача пахага ехкар 120 эзар сома маьха продукци. Укх шера цар XXVI съезда сийна социалистически декхар тӀаийцадар кварталий план 23 феврале кхоачашъе, аьнна. Уж декхараш а толаме кхоачашдир.

Пхе шера цу комбината партийни организаце секретарь йолаш хьайоагӀа Евлоева Зуна... 1967 шера итт класс яьккхачул тӀехьагӀа из балха йода Сунженски район продавецалла, цу шера из хержар комсомольски организаце секретаралла. Дить шера мара баьзар цо цига болх, кул тӀехьагӀа цох хул ВЛКСМ райкома инструктор. 1973 шера из хьожаю хӀамаш тегача цеха заведующецалла. Цу хана цига болх беш кцар 9 йоӀ мара, хӀанз 32 кхалсаг я.

Из коллектив комсомольско - кагирхой лоархӀаш я. Цар арахецаш йола продукци вай республике меттел Куйбышеве, Волгограде, кхыча городашка йовзаш я. Цу цехе тийгача хӀамашта цкъаь цхьа рекламаци еннац райбыткомбинате.

Денгара - денга дика толамаш доахаш хьайоагӀар мехкарийн цу хана хинна цар комсомольски организаце секретарь Евлоева Зуна. 1975 шера парте кандидаталла дӀайицар из. Парте дӀайийца дукха ха яьлехьа партийни организаце секретарь хилар цох.

Дукха ха дӀаяхай цу хана дена, — яхаш дувц Евлоева Зунас.— Дукха болх бу оаха арахеца продукци дика, нах гӀаэбуташ хилийтара. Цу гӀулакха оаха тӀехьакхьа дувхаду беракъаш дара конкурсаш хьажараш, профессега диллача дикагӀар, къона парикмахер, сезоне дикагӀйола закройщики белгалваккхара конкурсаш яьй.

«Сезоне дикагӀйола закройщик» яха цӀи еннай дӀадахача шера июль бетта конкурс йолаш Гапархоева Халимата — поселок Карабулакерча тӀехьмакхьа дувхадеча баракъий закройщицана.

Райбыткомбинате балха хьаухараш мехкарий ба. Коллективе керда чубаьхкарашца Евлоева Зунас дагаювлаш къамаьл ду, бизам тӀаӀоргболча тайпара бытовикий профессеш дӀайовзийт царна, радио чу гӀолла, газета тӀа, школашка цу хьакъехьа къамаьлаш ду. Шоай хьехамчах Зунайх дувца Ӏимерза деш дукха хорадоагӀа цун ученикаш хиннарашта, хӀанз производстве хьалхалаттарашта.

— ВӀалла йицлургъяц тхона, — йоах Орджоникидзевская станицерча № 1 йолча ательерча закройщицас Албакова Фаяс, цигарча № 2 йолча ательера заведующе Колесниченко Нинас, — тхоай кулгалхо, хьехамча, кхетам лур хьалха санна хӀана а юсаш йола Евлоева Зуна. Школа йистеяьккхачул тӀехьагӀа духхьашха балха даьхкадар тхо. Хоаш хӀама дацар. Цо Ӏомадир тхо хӀамаш тега, балха минута кхое. Ше мукъа хиннача ханa тхона юххера дӀаялацар цо. Денгара-денга ший балха опыт, къайленаш хьайовзийтар, из хоавр Ӏомадора, гӀалат даьлча гӀоне хилацар.

Иштта дукха ученицаш хиннаб цун. Массовн хӀамаш тегача цехе царна къахьара говзал Ӏомаьв ше яьлча цо хьалхаданкхарца. ГӀо дарца дешa а кха лаккхера модельера - закройщика курсаш яьхараш дукха ба районе. Царех я хӀанз Карабулакерча поселке быта ЦӀагӀа болх беш йола хӀамаш тегар Гайсанова Лимон, массовн пошива цехе къахьега Нохч-ГӀалгӀай Лаккхехьарча Совета депутат Костоева Фатима, швея-мотористка, райсовета депутат Эльмурзоева Фатима, дукха кхыбараш а.

Дукхача шерашка бе безача бесса къонахчарна юкъе кхетама болх беш хьайоагӀа Евлоева Зуна. Дукха ха йоацаш «Со балха сага ва» яхаш тематически сайре вӀаштӀехьъяьккхар цо шоай активаца цхьана. Сийлахь - боккхача Даймехка тӀема ветеранашца кагирхой вӀашагӀтӀохаш моттиг ийсийр, «Кхыча планеташ тӀа вахар дий хьогӀ?» яхаш тема а йолаш диспут йир.

1975 шера дена цо кулгалдеш йола комсомольско - кагирхой коллектив коммунистически къахьегама коллектив яха цӀи лелаеш хьайоагӀа. Дукхача совгӀаташца белгальяьккхай коллектив КПСС райкома, ВЛКСМ РК грамоташца. Зуна ше я парте райкома член. Цул совгӀа хьехамча хилара тарра цунна деннад ВЛКСМ ЦК совгӀаташ а.

КПСС XXVI съезда решенеш кхоачашъяра дукха организаци, боахама, кхетама болх баре оттаь шерра план я райбыткомбинате. ХӀаьта беррига коммунистий новкъосталца цар дакъа лоацаш коллектив из кхоачашъе оарцагӀъякха вӀашттӀехьдоале партийни организаце бокхе толам баьннарг лархӀа хергардолаш хургда гӀуланх. Цунах тешаш ва со. ХӀана аьлча, дукхача шерашка районе хьалхле лелаеш хьайоагӀа райбыткомбината коллектив, из иштта хилар дукхача даькъе цар партийни организаце секретарах Евлоева Зунах а тийша хилад.

А. САГОВ,
газета соб. корр.

КОЛЛЕКТИВЕ ХЬАХУЛ САГА ДИКА ОАМАЛАШ

«Вай дерригаш дахаш а болх беш а дола хьалаш укх тӀеххьарча хана дикка хувцаденнад. Эргаваьннав советски саг. ГӀаьхегӀа хиннай цун знанеш, лакхъеннай эрудици, дикка дегӀадаьхкад духовни дӀадехараш», аьлар КПСС XXVI съезда яьча Отчетни доклада тӀа вовкъоста Л. И. Брежнева.

Уж дешаш юкъарчал доацаш Малгобекски бурув деттача управлене коллектива нахах ала йиш болаш да. Бокхъалдар аьлча, нах хувцабеннаб, цар знанеш, опыт дукхагӀа хиннай, уж духовни дегӀабаьхнаб. ХӀаьта из унахцӀенача коллективо хӀаранена еча воздействех хьадаьнна беркат да.

ШийдукхагӀа йола ха коллективана юкъе болаш йоаьх саго. Долче, укхаза дина аьттув боал цунна идейно - политически, къахьегама, нравственни кхетам бала, из дегӀаккхувла.

Тха предприяте болх беш 30 къамах бола нах ба. Цар лерхӀараш цаӀаш, да, цар массаве бокъонаш цхьатарра я, хьалаш цаӀаш да. Партийни организаце, администраце дерригa а ду къахьегампара материальни моральни безам совбаккхара принципаш нийса лелаяра, критика а самокритика а доаттаяра, беррипешта а шоаех цхьан деэала членаш хетийтара. Цо хьакхоал лерттӀа моральни хьал.

Хоаш махилара, коллективера моральни хьал тийша да кулгалхочуна болх лоштен юкъерча гӀулакхех. Ленински васкеташ леррагӀа кхоачаш а деш, вай мехи дини лаькбу кулгалхочун кхетам балара лоархӀам. ХӀаьта тха управлене начальник С. А. Темирaев наха лоархӀаш а сий деш а саг ва. ГӀулакх довзар, политически сакхетам болаш хилар, наха цa къамаьл де хар, цар йоакхо яр, дош а гӀулакх а цаӀ хилар, принципиальни дешаш хьалхашка эттача хьинаре вахара позици йолаш хилар, цӀагӀа а ара а шийтара гӀалат на далийтар сагна дика оамалаш йоахи цох.

Интернациональни кхетам луча боккха лоархӀамболаш ба инженерию - техническа болхлой. Тахан тхо волча болх беш цу тайпара 187 саг ва, хӀаьта царех дукхачар болх беше а лаккхера дешар дийшад.

Тха предприяте дукха производствени подразделенеш я: 14 бурув детта бригада, 4 цех, службаш, отделаш, и. кх. вӀ. Царна массаена керте латта начальникаш институташ е техникумаш яьха ба. Болхлой вахарца, цар къахьегамца, бытаца а, эшарашца а, хьашташа а айхха бувзам болаш бола уж ба морально-политически а интернациональни а кхетам балара царна эггара дукхагӀа влияни ерпш. Тха коллективо сий деш бола кхетам хураш ба буровой начальникаш, коммунисташ таварин Г. Ш. Хантимиров, эрсе Н. А. Агаршинов, гурже Г. Г. Поякадзе, гӀалагӀа И. А. Галаев, дукха кхыбараш.

Коллективана кхетам луча дукха болх бу мастерий, хьехамчий, къоначa болхлой советаша, профилактика совета, массазарча производствени совещане, новкъостий судо.

Экономически дегӀаахара декхараш яьестадарца цхьана управлене кхоачашъю социальни дегӀаахара план, коммунистически кхетам баларца айхагӀа буз къахьегам.

Укх тӀеххьарча хана аьха санна дегӀаьхкай тха кадраш. Беррипача инженерно - техническа болхлоех 65 саг лаккхера дешар дийша ва, лоха квалификаци эша балхаш дераш 3,7 процентага кхоачаш кӀезигбеннаб. ХӀаьта иттлагӀча пятилетке шоай юкъерен лаьрхӀам образовани ланхийр 317 саго. ДӀадахача шера УВР 425 болхлочоа коммунистически къахьегама ударник яха цӀи енай.

37 пропагандистах, 16 политинформаторах, 35 агитаторах, 30 лекторах латт коллектива идеологически актив. Уж ба балхах шоай мукъа йолча хана партена а халкъа а чӀоагӀа гӀулакх дераш. Царна юкъе дикагӀберех ба пропагандисташ И. В. Янченко, Л. А. Келигова, Н. А. Галаев, Р. С. Чередниченко, Н. А. Атаридинов, И. Н. Шляхов, кхыбараш.

Цар нах Ӏомабу шоай Даьхенна боараи боацаш мутӀахьа хила, кхоачамбоаларацца къовсам лоаттабе, халонаш эшае, новкъостий сий де. Кхетама болх чакхбоаккхача хана пайда эц дикача опытах санна во гӀулакхаш леладераш хьагучабахарах а.

Дерригa а сага дукхьа, дерригa а сага йолча гӀойлена — иштта я хьанерча Коммунистически парте керттера лозунг. Вай социалистически Даьхено къахьегача наха Ӏалашью бокъонца йола паргӀато, йиза демократически бокъонаш, вахара мел эша хьалаш, кхоанехах бола тешам.

Цу дерригена наьха дегаш урвоттаду, дӀахьалхашкахьа ахара уж тӀахьех. Парте планех шийхӀара деннарча балха программе лерхӀ тха коллективо. Из кийча я шийдерригa хьинар, знанеш, опыт КПСС XXVI съезда исторически решенеш кхоачашъяра дӀаяла.

А. ЧИЛИЕВ,
Малгобекски УВР партийна секретарь.

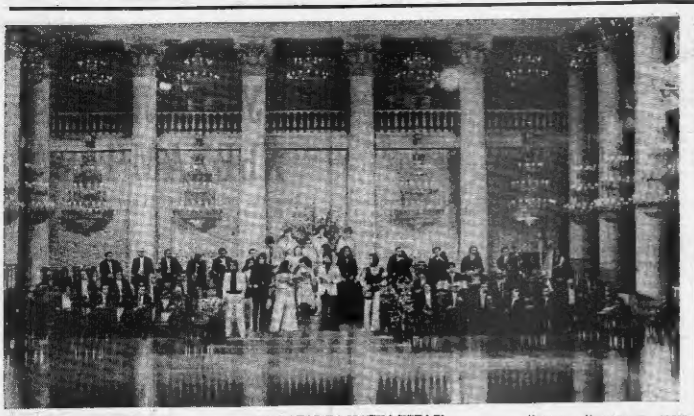

ЦХЬОАЛАГӀЧА МАЙНА ХЕТАЯЬ «ГОЛУБОЙ ОГОНЕК»

МОСКВА. Центральни телевидене музыкальни программай керттерча редакца кийчъяьй дунен халкъашта юкъерча къахьегамхой солидарноста Денна — 1 Майна хетаь «Голубой огонек». ЦӀей дездеча сейрийна миллионаш бола телехьежархой вӀашагӀкхетаргба шоаш та безаш болча иллиалархоши цен артистащцен.

Режиссер - постановщик В. Черкасов. Музыкальни редактор — М. Пустовалова и В. Семенова. Оператор - постановщик — В. Костин.

СУРТА ТӀА, союзни ЦӀен Колонни зале «Голубой огонек» дӀаяьъача хана.

Н. МАЛЬЦЕВА сурт. ТАСС фотохроника.

Кердадараш

ЮБИЛЕЙНА ХЕТАЯЬ ПРЕМЬЕРА

Укх бетта Советски Союза Турпалхочун Нурадилов Ханпаша цӀерагӀча Нохч-ГӀалгӀай пачхьалкхен театра 50 шу дуз. Цу шийа дошо юбилейга кийчлуш тӀатеӀӀа болх беш да театр. Оттаьй юбилейни репертуар. Уж спектаклаш гойтаргья Москве, Ленинграде хургйолча гастролашка.

ДӀадахача шоаттадийнахьа театре хилар «Кориолан» яха керда премьера. Из я дунен тӀа цӀи хезача английски драматурга Вильям Шекспира пьеса.

Кориолана роль ловзаю Нохч - ГӀалгӀай АССР заслуженни артиста Даьлетмирзаев Мималта. Валерия роль — республика заслуженни артистка Багалова Зулайс.

Спектаклера вож ролаш ловзаю Нохч - ГӀалгӀай, Къулбаседа - ХӀирий, Абхазски АССР-ий заслуженни артиста, вай республика Ленински комсомола преме лауреата Омаев Датуна, Станиславске Константина цӀерагӀча Российски Федераце Пачхьалкхен преме лауреата Гайтукаев Ахъяда, Нохч-ГӀалгӀай АССР заслуженни артиста Идаев Ювсапа, артисташ — Азаев Хьамида, Динаев Амрана, Радуева Зурас, кхычар.

Спектакль кийчъяьй художника, Нохч - ГӀалгӀай АССР заслуженни деятеля Сновкиг Александра, оттадаьд режиссера — Нохч-ГӀалгӀай АССР заслуженни деятеля, республика Ленински комсомола преме лауреата Солцаев Мималтас.

Саги цун гӀулакхи

СИЙ ДОЛА ХЬЕХАРХО

Районе толашагӀа болча хьехархошта юкъе эггара дикагӀчарех цаӀ ва аьнна ТӀой-Юртарча № 2 йолча юкъерча школе математика хьехаш волча РСФСР заслуженни хьехархочун Дзауров Жарапа Ӏадраьмане цӀи яьккхар Назрановски районе заведующе Ужахов Ӏамархана.

Цун хӀара урок лаккхача методически боарам тӀа, хенех бизза пайда эцаш, кердача материалех дешархой дика дӀакхетабеш хул. Из цун вӀаштӀехьдоал хӀара урока лаьрххӀа кийчо еш, берий тернам тӀаоза ховш, дукхаз кердадар балха юкъекхувлаш хиларца, — аьлар къаьнача хьехархочох.

...1929 шера Орджоникидзе вагонаш тоаеча завода ФЗУ деша вехар Ӏадраьман. Из чакхъяьккхачул тӀехьагӀа Ростовски пединститута физико - математически факультет яьккхар цо. Цу хана дена хьехархо волаш кьевоагӀа Дзауров. Укх тӀеххьарча 23 шера ТӀой-Юрта болх беш во из.

Дукхаз нийсденнад цун наькъа тӀа «хала» бераш оалараш а. Цудухьа уж бераш даим хьехархочоа бӀарг лоаттеш хиннад, царца хӀараниеца къаьст-къаьста занятеш чаккхъьяй, цар дешица - новкъостал къамаьлаш даьд, берашта кхетам балар нийсагӀа мишта хургда хойташ.

Дзауров Ӏадраьмане гӀуллакхаш бераштӀа хьехарца чекхдоалаш дац. Дукхаз шераш кьолхагӀа подклассашка а ухаш, цига зув цо шийна хургбола дешархой, даьшца - новкъостал къамаьлаш ду, хьехархошта, воспитательашта практически новкъостал ду.

Кест - кесто хул тхо долча школа йистелькхараш, — йоах директора заместителан Зурабова Лидас. — Эггара хьалха уж тӀабола Ӏадраьмана. Со а цхьан хана цун дешархо хиннай. ДуккхагӀа даькъе сона а болх безабалийтар из ва. Цудухьа хьехархочун цӀи. Дзауров Ӏадраьмана хьехархочун говзал езавийтарех я цхьан хана цун дешархо хинна Аушева Мовлатхан а. Институт йиста а яьккхина из дийшача школе хьехаш я хӀанз. Хьехархочун профессиа физико - математически факультет йиста а яьккхина хьехархо я Горбаков Юсупа Марет эрсий моттий литературан хьехаш я Олигова Висангирей Яха. Из школа йистелийна Горбаков Юсупа Ӏамархан Грозне «Красный молот» яхача заводе инженерелла болх беш ва. Ӏадраьмане хьехаш школе йистелийна дукхаз кагий нахи мехкарийи ба Назране тайп-тайпарча моттигашка болх беш. Царна вица а лац шоай хьамсара хьехархо, вазе а вез из. Цудухьа цар хӀанз массане а дег тӀера баркал оал цунна шоаш кийсача наькъа тӀа цо бахарех, шоай ираз лехе новкъостал даьрах.

Цхьанкха дезза ди дӀадоладаьр из даьхьала ца вуцаш, цунга дукхаз телеграммаш, кехаташ ца ухийташ. Цар из чӀоагӀа гӀадвуг, цунне хоийт миччахьа, фу деш ба ше хьалийхебаьраш.

Кест - кеста школе тӀуш цун хинна дешархой. Царна массаза а хов педагога шоашкара фу эш, гӀад а бахе дуьц шоай гӀулакхех, профессех. Юстарара царна бӀара а хьажаш, бизза бола гражданаш царех хиларах гӀад а ваха, зехьа даьнадац-кх аз хьийга къахьегаш доккхал а деш вагӀаш хул из. МоллагӀча моттига шоаш хиларех фуннагӀа тӀеоттарах эзь эздел ма доладелаш, яхаш хьехам бу цо царна.

Массаза а кхуаш йоагӀача тӀехьен уйла еш хиннав Ӏадраьман. Царна хьехачей кхетам пункем шийна кагагӀдувлача дикача хӀамех цӀенкха доаккхаш а даьдац цо. ХӀанз шин классе дийъ предмет хьехаш воллаче, из корайоагӀа хӀаранеца къаьст-къаьста занятеш е, тӀема ветеранаш а дикагӀбола производственникаш а боалабий школе вӀашагӀкхетараш чекхдаха. Дукхаз йоиццаш Назранерча тӀема сийлен музее, ГӀ. Азриева цӀерагӀча «Электроинструмент» заводе бигар цо дешархой, довзийтар дукха дика хӀамаш.

Педагогически болх цхьа лостам болаш хинна Ӏац. Бераште дешара кхетам балар цун цхьа оагӀув мара яц, — йоах Дзауров. — Керттерчарех цаӀ да къонача сагех Даьхен граждании кхевалга, массе оагӀорехьара цун кхетам балар.

Дзаурова хьехача классашка дац дисциплине телхаю, дешарах кхеташ доаца берий. Цудухьа вӀалле зеле а доаьш кердача программах дешар дӀадоладе йиш хилар хьехархочун а дешархой а.

ЧӀоагӀа уйла тӀайоахийт цо дешархошта вай парте XXVI съезде КПСС ЦК Генеральни секретаре Л. И. Брежнева яьча докладе, «1981—1985 шерашка а 1990 шерега кхаччалца а СССР экономически социальни детӀайоалара Керттера ностамаш», съезда решенеш дешархошта Ӏомаяра, шерагӀа йовзийтара.

Ишта дика гӀулакх карагӀдуал РСФСР школе заслуженни хьехархочоа, халкъа просвещене отличника, Къахьегама ЦӀеча Байракха орден лелаеча Дзауров Жерапа Ӏадраьмана.

С. АЛИХАНОВ.

ФУТБОЛ ЕЗАРАШТА ЯЬ ИНТЕРВЬЮ

Вайна массарна, укх тӀеххьарча массехк шера зерттӀа да ловзаш, хьалхагӀа дикагӀа йола команда зерахӀаш шийӀ хиина еза цӀига, болельщикашна шийта тийса са а доалаь мехка футбола хьалхарча лиге ловзара йола бокъо а йоаль, хӀана шоллагӀча лиге ловзаш я «Терек». Укх шера цун керда вокхагӀа волаӀ тренер хьожаваьа. Из ва спорта дунен халкъашта юкъерча класса мастер Алексей Алексеевич Еськов.

Вай дег доах вай команда сий айде, юха а хьалхарча лиге из чуйисча цун аьттув бергахиларга. Цунах хьаьа я тахана А. А. Еськовцара тха интервью.

— Алексей Алексеевич, «Терека» эггара халагӀа йола ха тӀаьттача цун тренер хьо хилар сенна дувзаденнад?

— Со Грозне ваь а, ваьха а, «Тереке» лайза а ва, цудухьа сона дагаьллай вай «Терек». Вайна массанена Ӏалаьмате хала да укх тӀеххьарча пхи-кхаь шера цун гӀулакхаш телха, хьалхарча лигера из шоллагӀча лиге юха чуепа. ТӀеххьарча хаш со вар Российски Федераце спорткомитета тренер, «Терек» ловзаш хиина футбола ихоалагӀа зона сота яр, сона дика довзар грозненски футбола хьал, цудухьа из болх а бита вай кьамсарча городе цӀавийрзав со, сайна моге, сай вӀаштӀехьдоале «Терека» сий айде, хьалхарча лиге из чуякхка.

— Команда Ӏе хьанйдача эггара хьалха хьона гучадаьннар, хьа теркан тӀаьзар фу кхоачанбоадар дар?

— Команда барт - цхьоагӀо йолаш коллектив ца хилар. Цудухьа эггара сай хьалхара декхар лаьрхӀар аз из дӀадоакхилга. Тахан майрра ала йиш йолаш ва со командах йиза йола коллектив хулаш латт аьнна. Барт-цхьоагӀо хилча кхы мел дола хӀама де аттагӀа да. Из гӀулакх тоадаьчул тӀехьагӀа оаха дӀадоладир футболистий физически, технически кийчо тоаяра лиеш, звеньяш чӀоагӀъяра гӀулакх.

— Цу хьакъехьа деш фуд?

— Аз лакхе маьллара, хӀана барт - цхьоагӀо тоае вӀаштӀехьдаьннадале а, берига футболисташ бац лакха говзал йолаш, командана хьалхашка латта доккхий декхараш кхоачашдеча эшшаш дола гӀо - новкъостал де тарлургдолаш. Бакъда, царех цхьа-шин саг мара вац иштта. ТӀехь - тӀайоагӀача хана царех хила тарлу дика футболисташ. Тахан цар когаметта оттабе футболисташ эш.

— Мишта кхоачаиде лаьрхӀ оаш из декхар?

— Эггара хьалха сона бакъахьа хет кхыча клубашка ловзаш бола вай мехкахой «Тереке» хьабийхача. ДӀахьа баха а ца гӀерташ, шоай командах дизза дог а лазаш, вай футбола сий айде гӀертаргба уж. Цудухьа, дукхагӀча даькъе, моттигерча футболистех догдоахилга ю аз. Цул совгӀа, тхона новкъостал деща дага я ЦСКА, Воронежски «Факел», кхыйола командаш.

— Дахача кӀирандийнахьа РСФСР кубок яккхара Пятигорскерча «Машукаца» «Терека» хиина ловзар чаккхаьлар счет 2:0 йолаш вай футболисташ бот а боалаш. Фу аргдар Ӏа цу ловзарах?

— 1979—80 шерашка кӀезигбеннаб «Терека» болельщикаш. Цудухьа укх ловзаре футболисташта эггара хьалха из хьалхашка оттадаь декхар дар футбол дукха езараш раьза хургбола ловзар бӀаргадайтар. Счет 2:0 али а сона а футболисташта а хийтта ловзар хилаьзар цунах, сона чӀоагӀа из дагадалларгӀа хургдар ва, — психологически из гӀулакх Ӏаткъа а Ӏеткъа хийттача бесса хоэи дикен доладовзар гойта вӀаштӀехьдалаьзар тха. Цу ловзаро а гучаьккхар тхона хьалхашка латта проблемаш.

— Тахан командан Ӏа доккхал деш бола футболистан малагӀаш ба?

— Команда юкъмоттиг дӀалоац ветеранаша: Колосова, Сяньков, Талгаева, Соволова, Хохленков, массехк кхыча футболиста. Хохленко хӀанз команда капитан ва.

— Къонахчарна кхие бий перспективни спортсменаш?

— Ба. Цхьабакъда, команда керттерча составе ловза бокъо яккхара тӀатеӀӀа болх бе а тренировкаш е а езаргъяр, атта дац вазза вола футболист хинна дӀаотта.

— Командехь тахан эггара эсалагӀа йола моттиг малагӀа я?

— Эггара тхона ца тоъар — юхера бургац чутоха ха тӀаьттача из вӀаштӀехьа ца довлаш хилар, ловзара говзал ца тоъар. Уж тайпа моттигаш дукха нийсьелар «Машукаца» хиннача ловзаре а.

— Укх сезонера керттера декхараш малагӀаш да?

— Хьалхарча лиге юха чудалар. ЦӀагӀа хулаш дола цхьаь-цаӀ ловзар ца эшаш чакхдаккха, гойташ дола ловзар технически хозем дикен хилийта. Футбол — из яха салоӀам беш, цар самукъадоаха ловзар да, цудухьа хулаш мел дола ловзар ужтховшта раьза хургболаш, стадиона трибунаш йиза йолаш чакхдаха.

Интервью ийцар **Бек АБАДИЕВ.**

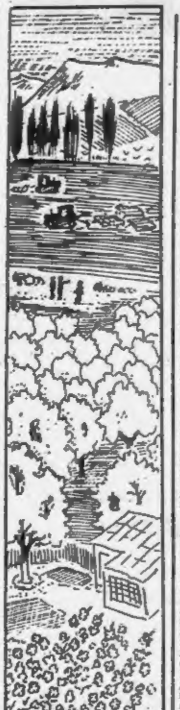

Май. Этюд.

Къахьега саг дийша хилар лакхлуш латт

Керда мул баьккхаб — вай мехка чакхдаьннад массане а юкъарча юкъерча образованега довлар. КПСС XXVI съезда трибуна тӀара хьакхайкадаь из бакъдар тахан вай социально-экономически дӀахо дегӀадахкара бокха лоархӀамболаш да.

70 шерашка вай дикка дӀахьалхашкахьа дахад коммунизма материально-технически кӀийле йоллача дерригача лостамашка. Динала кердача боарам тӀа даьннад мехка хӀама хьакхолла низаш. Промышленности боахама кхыдола доакъошк кердача техникаца, кердача машинашца Ӏалашдеш да. Къахьегама чулоацами хьисапи овлангара хувцалуш латт. Цу дерригене а болхлочунгага, профессиональни, экономически знанеш дукхагӀа хилийтарал совгӀа, дӀалех юкъардешара а культура а лакхача боарамга кховчилга.

ХӀанз тайп-тайпара дешар Ӏомадеш 100 миллион гаргга саг ва вай мехка. Образоване юкъарча структуре хӀара шу ме доал дукхагӀа хул лаьрххӀан юкъерен дешар дийша нах. 1980 шу чакхдоалаш СССР бахача нахах лакхерен юкъерен дешар дийша 146 миллион гаргга саг вар.

Итт шу хьалхагӀа советски болхлоех ахане кӀезига дукхагӀбараш мара бацар юкъерен лакхерен дешар дийша, хӀаьта хӀанз диъ даькъах кхоъ. КӀоарга хувцамаш хул колхозни ахархой вахаре. Юрта тӀа-тӀа дукхагӀа хулаш латт кердагӀча техникаца буввзабенна бола механизаторашш кхыбола болхлойи. Из процесс а айхха ювзаенна я юрта боахаме къахьегарий образовани айлуш хиларца. Юкъерен лакхерен дешар дийша бола колхозхой итт шера 39 процентагара 60-процентага кхаьчаб.

ТӀеххьарча шерашка промышленносте а юрта боахаме а вайнига дикка дукхагӀа хиннаб чоалханегӀа, интеллектуальни чулоацам бола болх бу лакха квалификаци йола болхлой. Уж ба шоай балха моттигашка юкъера е лакхера дешар дийша хулга дӀадеха чоалхане техника лелаеш бола болхлой. Социологаша царех оал болхлой-интеллигенташ, хӀаьта хургволча болхлочун сурт-сибат уж ба аьнна а хетт царна.

Укх карарча пятилетке халкъа образовани дӀахо дегӀайоагӀаргья вай мехка. Цу шерашка школашка дешаш хургда 44 миллионал совгӀа бераш. Лакхерчея лаьрххӀача юкъерчея дешара заведенешка 10 миллион гаргга специалист кийчбергба. Профессионально-техническа училищашна арахецнарг йола 13 миллион гаргга болхло. Царна 1,6-аза дукхагӀа хуьлу профессиа а йиза юкъера образовани а луш йола юкъера профессиональни училищаша арахецна болхлой. Даьча тохкамаша хьахьокх цу училищашка арахийцараша производстве хийчбаьрел дикагӀа болх белга.

Малхбузерча социологаша дешара хьакъехьа Советски Союза карагӀдаьнначаьш эггара боккхагӀча капиталистически мехкага — США-га еш йола «советски вызов» саина лерхӀ. «Ю. С. ньюс энд Уорлд рипорт» яхача американски кӀира цкъа арадувлача газето сатем а байна белгалду тӀеххьарча итт шера «Советаша цар просвещенеи исторе чуэь цунна нийса кхы ца хинна дика а духха а толамаш даьхад. Советаша юкъейоалаьй дешар хьскара доазонаш шердеш кхыйолча пачхьалкхенел, царца ВӀашагӀкхийттача Штател а, цу даькъе дикка хьалха довла гӀо деш йола естественни дисциплинаш хьеха методика».

Бакъдув, тахан советски болхло дукхагӀа дийша ва американски болхлочул. Американски кепайоазоя даннеца 17 шерал дукхагӀа хаьнаьнача американцех 22 процент дийша бац. ТӀеххьарча шерашка США ходуш дола къахьегама офсарле лохъялар малхбузен социологаша дувз тоъал образовании квалификации йоацача болхлой керда ноахал производстве дарца.

Кхы дикагӀа хург ма дий аьнна хӀама а дац. Цу американски даннегӀа 1979 шера США деша ца дагӀаш 2,4 миллион бер дар, 7 миллион низткъа мара деша хоу дацар. США кердача администраце гаргарча шерашка тӀема кийчо ира цӀаккхе а ца хиннача тайпара дукха ахча дӀадохийташ хилар бахьан долаш дикка кӀезигъяьй социальни хьашташка, эггара хьалха дешарга дӀайохийта ассигнованеш.

ХӀаьта советски пачхьалкхено кхоллц халкъа дешарга дӀайохийта средстваш. ДӀадахача яхе шера дешара ю асигнованеш 21 процент дукхагӀа хиннай. 1981 шера СССР пачхьалкхен бюджетага диллача уж темпаш юсаш я укх карарча пятилетке а. ДӀахо дегӀайоагӀаргья просвещене материальни база. Ялх шу даьнна бераш юкъарча дешара школашкарча кийчо яра классашка дешаш хилийтара кийчо ергья.

Глеб СПИРИДОНОВ, АПН политически обозреватель.

ЦӀЕЙ ДЕЗДЕЧА ДЕНОШКА

2 май

С. М. Кирова цӀерагӀа культуран салаӀаран парк. «Планета тӀа машари солидарности» яхача девизагӀа дунен халкъашта юкъерча къахьегамхой солидарноста Денна хетадаь дукхахча наха салаӀар. 9.00. Болх беш я сога аттракционаш. Болх беш я парка радио. «БӀаьстенара мелодеш» яха радиоконцерт. 11.00. Баьццара театр. Парка духовой оркестра концерт. 16.00. Кинолектори. Лекци: «Интернационализм — коммунистически болхлойн партей политика лард». 17.00 Музыкальни эстрада. Нохч-ГӀалгӀай Пачхьалкхен филармоне симфонически оркестра концерт. 19.00. Нохч-ГӀалгӀай Пачхьалкхен филармоне «Седа» яхача эстрадни ансамбла концерт.

Химикий культура Дворец. 10.00. Бераша лаьрхӀа массовкаш, ловзараш, викторинаш. 12.00 ДикагӀа диллача сурта конкурс: «Машара сурт дулл, доттагӀала сурт дулл оаха». 13.00. «ЦхьоалагӀа май планета тӀагӀолла гӀа боахаш да» яха кинофестиваль. 18.00. Цейна хетадаь «Вай кӀира» яха радиожурнал. 19.00. Эстрадни иллейи музыкан нагирхой сайре.

В. И. Ленина цӀерагӀа культура Дворец. 14.00. Концерт. Къахьегамах, Машарах, Маьх, дола советски композиторий иллеш. 20.00. Хьакхьоккхаргда «Маца дӀайоал берераш» яха кинофильм.

Н. К. Крупская цӀерагӀа культура Дворец. 10.00 Болх беш я аттракционаш. 12.00. Асфальта тӀа дехкача суртий конкурс: «Бераша лаьттан шар лургья». 10.00. Шашкаех, шахматех, теннисах юла спортивни яхьаш.

Пролетбата цӀерагӀа культура ЦӀа. 9.00. «Советски композиторий иллеш» яха радиоконцерт. 12.00. Цейна хетадаь берий художественни самодеятельноста концерт. 14.00. «КИМ» яхача клуба берий художественни самодеятельноста концерт. 14.30 Болх беш я «Ровесник» яха киноклуб. 19.30. Болх беш я «Оригинал» яха дискоклуб.

«Красный молот» яхача завода культура ЦӀа. 10.00. Болх беш я «Буратино» яха игротека. 12.30. Кино хьакхар: «ЦхьоалагӀча мая цӀе байракхаш». 13.00. Болх беш да «Космонавт» пионерски кинотеатр. 15.00. «Лорадедай сий» яхача темагӀа йола беседа. 13.00. Коталон Денна хетабаь городашка - турпалашка гӀолла кинокхъбар.

3 май

С. М. Кирова цӀерагӀа культуран салаӀарен парк. 9.00. Болх беш я аттракционаш, парка радио. Радиоконцерт: «Советски композиторий иллеш». 11.00. Массовкаш, ловзараш, викторинаш. 16.00. Духовой оркестра концерт. 17.00. Нохч-ГӀалгӀай Пачхьалкхен филармоне симфонически оркестра концерт». Даим лостийла машара байракх» яха кинофестиваль.

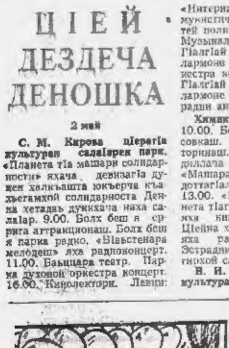

1. Шарам йоххар.

2. Параде вода.

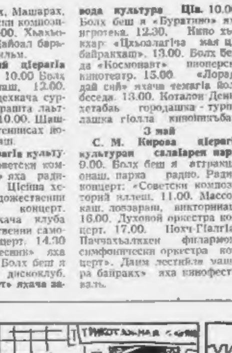

3. Планал совгӀа арахецна йола продукци.

4. ТӀом дӀабаккха, хьаьа машар!

Х. Б. ИСРАИЛОВА декха суьрташ.

ТЕЛЕВИДЕНИ

2 МАЙ

I ПРОГРАММА

8.00 — Кердадараш.
8.30 — ӀуйранарӀа гимнастика.
8.45 — «Выставка Буратино».
9.15 — Телевизионни музыкальни фильм.
10.15 — «Къонахчал» яха телевизионни дукхасерийни художественни фильм. ВорхӀагӀа серя.
11.20 — «Спортлото» 15-гӀа тираж.
11.30 — «Сальватор милла...» яха телевизионни документальни фильма премьера.
11.50 — «Самуулие поткант», Къонача вокалистий концерт.
12.50 — «Дийнахь зӀамой дутцо тӀа».
13.50 — Мультфильмий программа.
14.30 — Кердадараш.
14.45 — «Школа» яхача телевизионни дукхасерийни художественни фильма премьера. ШоллагӀа серя.
15.50 — Политически обозревателя Бекетова беседа.
16.20 — РСФСР халкъа артиста Синявскаяс вокалчаьа романсаш.
17.00 — Футболах йола СССР чемпионат, «Спартак» (Москва) — «Динамо» (Москва). Ленина цӀерагӀча Центральни стадионера трансляци.
18.45 — «Цирка».
19.30 — «Лопе де Вега произведение моттигаш йола «Усмиялла» яхача телевизионни музыкальни спектакл премьера.
21.00 — «Ха».
21.35 — Останкинохь концертни студера шовра сайре.
23.10 — «Хьалхарой волал».
23.45 — Кердадараш.

II ПРОГРАММА

8.00 — Кердадараш.
8.30 — «Кагирхой иллеш».
8.50 — «Эрсий къамаьл».
9.20 — «Из фантастически дуне». Передача. ДӀахьу Советски Союза шозза Турпала, СССР летчика-космонавта Гречко.
10.30 — УССР бандуристий Пачхьалкхан заслуженни капелла концерт. Киевера передача.
11.00 — «Ӏилман вахар».
11.30 — Хила, Калиниченко, ДӀовла Гавриилана иллеш.
11.40 — «Шахматин школа».
12.10 — «Космически бӀаь шу», «Тахьрахой оагӀонаш» яха телевизионни документальни фильм. ШоллагӀа фильм.
13.10 — «Дайнохк» яха музыкально - фольклорни фильм.
13.40 — Киножурнал.
13.50 — «Махьмуд Эсамбаев» яха фильм-концерт.
14.35 — Леонов. Малой Бронерча Московски драматически театра. «Доще карета» яха фильм-спектакль.
16.50 — Къахьегамхой дунен халкъашта юкъе барт — цхьоагӀо денна 1-ча майна хетаьча горада Грозне къахьегамхой демонстраци йола репортаж.
18.00 — «Уильям Шекспир» яха телевизионни дукха серийни художественни фильм. (Англи). ЦхьалгӀа серя.
19.00 — Футболах йола СССР чемпионат, «Динамо» (Киев) — «Торпедо». Киевера трансляци. Перерыве (19.45) — «Бийка дахьала хийла шуи, бераш!».
20.45 — «Рейса аморашь» яха телевизионни документальни фильм.
21.00 — «Ха».
21.35 — «Бурчанга» яха телевизионни художественни фильм.

I ПРОГРАММА

3 МАЙ

8.00 — «Ха».
8.40 — «Зарядка е дӀаоттаӀа».
8.55 — Центральни телевидене Ӏэрригсовзи радиои эстрадно-симфонически оркестра концерт.
9.30 — «Гургалбетта сахьат».
10.00 — «Советски Союза гӀулакх деш ва».
11.00 — «УналцӀенош» яха Ӏилман-популярни программа.
11.45 — «ӀуйранарӀа почта» яха музыкальни программа.
12.20 — «Ӏилма а техника а». Киножурнал.
12.30 — «Юрта сахьат».
13.30 — «Музыкальни киоск».
14.00 — «Киноникъбара клуб».
15.00 — «Школа» яхача телевизионни дукха серийни художественни фильма премьера. КхоалгӀа серя.
16.10 — «Довзал дезаьра хьаьший Москве».
16.30 — Спортивни гимнастиках йола Европа чемпионат. Мадридера передача.
17.30 — «Дунен халкъий творчество».
18.00 — «Дунен халкъашта юкъера панорама».
18.45 — «Шина майдан тӀа» яхача телевизионни фильма премьера.
19.15 — Центральни телевидене экрана тӀа эггара хьалха. Художественни фильм.
21.00 — «Ха».
21.35 — Футболах йола обозрени.
22.05 — «ГӀо шерагӀа». Эстрадни программа.
23.35 — Кердадараш.

II ПРОГРАММА

8.00 — «Ха».
8.40 — Революци а гражданки тӀема а иллеш.
9.00 — «БӀаргагушкар — тоша хилалда».
10.00 — Мирзо Турсун - Заде воь 70 шу дизарта.
10.30 — «Халкъа дихарош».
10.45 — Минутка. «Со, хьо, иштта кхиберааш» яха телевизионни спектакль.
12.00 — «Космически бӀаь шу». «Тахьрахой оагӀонаш». Телевизионни документальни фильм. КхоалгӀа фильм.
13.00 — Хоккеих йола СССР чемпионат. «Спартак» — «Трактор». Ленина цӀерагӀча Центральни стадиона зӀамигача спортивни майдан тӀера трансляци.
15.15 — «Илли-81».
16.05 — «Оханна махара цӀа», «Поленово» музей — усадьба хьакъехьа.
16.35 — «Уильям Шекспир» яха телевизионни дукха серийни художественни фильм. (Англи). ШоллагӀа а кхоалгӀа а сереш.
18.30 — Хоккеих йола СССР чемпионат. «Сокол» — «Динамо» (Москва). Харьковера трансляци. Перерыве (19.55) — «Бийка дахьала хийла шуи, бераш!».
21.00 — «Ха».
21.35 — «Са дика да» яха телевизионни художественни фильм.

РАДИО

2 МАЙ

6.40 — «Юртара вахар» (нохчий меттала).
6.55 — Ахараш.
7.15 — «Грозненский рабочий» газета обзор.
7.23 — «Сердало» газета обзор.
7.30 — Хоамаш.
8.25 — «Къонал» яха радиовыпуск (эрсий меттала).
10.15 — «Ӏуйранна байракхаш лень» (нохчий меттала).
11.00 — «Вай доттагӀа Ӏалам» яха радиожурнал (эрсий меттала).
11.40 — «БӀаьсти, безамашта эша техача хана». Литературни передача (гӀалгӀай меттала).
12.30 — ЦхьоалагӀча майна хетаь радиокомпозици (эрсий меттала).
16.00 — «ЦӀе сийлаха» (гӀалгӀай меттала).
16.30 — «Деха дика, хьоме дай» яха концертни программа (гӀалгӀай меттала).

Редактор Т. А. ТЕБОЕВ.

ТХА АДРЕС: 364907, г. Грозный, Маяковске ул., 92. Телефонаш: редактора — 2-45-57; редактора заместителан — 2-85-07; бехктохкаш секретара — 9-24-00; отделаш: партийни вахара — 9-24-04; промышленностан транспортан — 9-24-01; юрта боахама — 9-24-06; культура — 9-24-05; кехаташ — 9-24-07; корректорсе — 2-89-86.

НАШ АДРЕС: 364907, г. Грозный, ул. Маяковского, 92. Телефоны: редактора — 2-45-57; заместителя редактора — 2-85-07; ответственного секретаря — 9-24-00; отделов: партийной жизни — 9-24-04; промышленности и транспорта — 9-24-01; сельского хозяйства — 9-24-06; культуры — 9-24-05; писем — 9-24-07; корректорской — 2-89-86.

Газет арадувл шинарей, ерей, шоаттей деношка

СФ05169. «Грозненский рабочий» издательства типографи, Маяковске, 92. Типография издательства «Грозненский рабочий», ул. Маяковского, 92. Заказ № 1780.